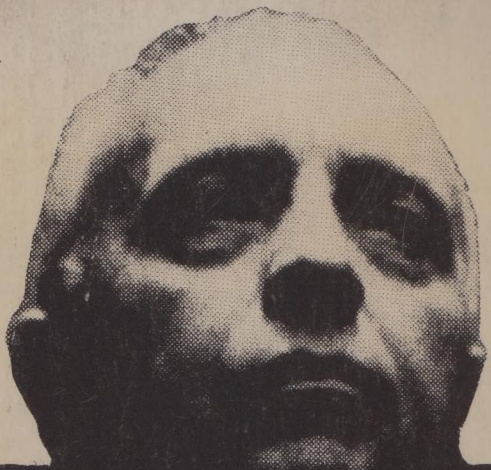

KARANLIKTA OTURMA ÖZGÜRLÜĞÜ

TEKTAŞ AĞAOĞLU

KARANLIKTA OTURMA
ÖZGÜRLÜĞÜ

Bu kitap Ağaoğlu Yayınevi Tesislerinde dizildi, basıldı, ciltlendi. Tel : 27 73 37
Kapak düzeni: Ferit Erkman
Kapak baskı: REYO basımevi
Şubat 1978

KARANLIKTA OTURMA ÖZGÜRLÜĞÜ

TEKTAŞ AĞAOĞLU

ÖNSÖZ

Kimi zaman toplumların hayatında ciddiyetle ciddiyetsizliğin birbirine aşırı karıştığı talihsiz dönemler yaşanır. Böyle dönemlerde kimi sorunlara en ciddi yaklaşımlar ister istemez en hafif ciddiyetsizlikleri getirir akla. Ya da en hafif ciddiyetsizliklerin altından en ciddi sorunların su yüzüne çıktığına tanık oluruz. Böyle durumlarda kimi çevrelerde büyük bir ciddiyetle ileri sürülen fikir ve görüşleri ciddiyetsizliğin öte sınırına kadar iteleyip kakalamakta yarar vardır. O zaman sözkonusu «fikriyat» ile ardındaki düşünce tarzının taşıdığı ciddi, hattâ vahim kasıt (hem meram, hem niyet anlamında) daha ayan beyan ortaya çıkar.

Bu küçük kitapta yer alan yazıların hepsi, «memleket mes'elelerinin tam bir ciddiyet ve sorumluluk anlayışı içinde» ele alındığı ünlü 12 Mart hükümetleri döneminde yazılıp yayınlandı. Bugün onları yeniden yayına sunmanın yararı, sanıyorum, sadece işlenen konuların değil, «memleket sorunları»na belli bir bakış açısının da güncelliğinden hemen hiç birşey yitirmemiş olmasındadır. Umudum o ki okuyucular bu yazılarda, o döneme damgasını basan düşünce tarzının ilginç örneklerine rastlıyacakları gibi, ayrıca, bu düşünce tarzının ardındaki saikleri de günümüz koşullarında bir kere daha değerlendirme fırsatını bulacaklardır.

Yazıları tekrar yayına hazırlarken bazı uslup düzeltmeleri ve ufak tefek eklemeler yapmaktan kendimi alamadım. Lâkin ilk yayınlandıkları sırada akla gelemeyecek hiç birşey katmadığımı sanıyorum.

T. Ağaoğlu

ÖLÜM PLÂNLAMASI

Vallahi çektikleri acıyı düşündükçe içim paramparça oluyor! Öyle bir dram ki... Zaten hepsi cahil, nerden tedbir almak akıllarına gelsin? Gelse de ne bilsinler? Daha okumasını bilmiyorlar! Çok fena! Başı derde girince biri gidip bir cahillik yapıyor işte. Yapmayıp de ne etsin? Onun da burasına gelmiş, kolay mı? Haydi ardından bir kanama... Göz göre göre gidiyor kadıncağız. Gitmezse de öm-

rü billâh bir yanı sakat kalıyor. Daha mı iyi yani, öyle mi olsun? Düşünçükçe insanî duygularım ayaklanıyor, çok fena oluyorum! İnsanlığa aykırı değil mi bu şimdi? Hem bu yolda hayatları harcananlar, belâya uğrayanlar hep yoksullar oluyor. Niçin efendim, niçin? Onlar da insan değil mi? Yardımcı olmalıyız onlara. En büyük görevimizdir bu bizim, hepimizin en yüce insanlık görevi. Hem de yurtdaşlık görevimiz. Bu derde ne yapıp edip bir çare bulmalı. Zavallılar acı kaderleriyle baş başa bırakılmamalı. Yaşadıkları hayata zaten hayat demeye bin şahit ister. Bir de çoğala çoğala kaç boğaz birden doyursun adamcağız? Kadın desen kaç işe birden koşsun? Tarlada çalış, evde didin, bir de her yıl bir çocuk doğur... Olur şey değil! Ondan öyle gencecik yaşta, tazecikken kocayıp kötülüyorlar. Yoksa ne güzeldir bizim Türk kadınımız! Böyle horlanıp hırpalanmasa, üzerine gayri tabiî yükler yığılmasa dünyada bir eşi yoktur. Bir türlü fırsat bulup da belini doğrulta-

mıyor ki! Kendi de perişan oluyor, çocukları da. Yenilerine koşturup durmaktan öncekiler ortada kalıyor. Hiç birisi doğru dürüst bakılamıyor, beslenemiyor, ölüyor çoğu. Bunca emek, gaile, bunca masraf boşa gidiyor. Az ısraf mı şimdi bu? Hele bir eldekileri adam gibi büyütsünler önce, değil mi efendim? Hem o zaman oturur herkes yerli yerinde, köylü köyünde. Toprak da yeter hepsine, gül gibi geçinirler. Şehirler de rahat bir nefes alır. Ama bu durumda, nerdeee? Duramıyorlar doğdukları yerde.. haydi doluşuyorlar şehre! Ondan sonra derdin bini bir para. Bir kere ailede ne huzur kalıyor ne âhenk. Karı-koca geçimsizliği, yoksulluk, sarhoşluk, zina, fuhuş... hep birbirine bağlı şeyler. Suçlarda her gün artış olması, bunca serserilik, soygun, cinayet neden? Hep bundan! Hepsinin kökü burda. Ailenin sefaletinden çocuklar da sersefil oluyor, okuyamayıp sokaklara dökülüyorlar. Bacak kadar çocuklar, yalın ayak, başı kabak, kimi pabuç boyuyor, kimi su sa-

tıyor. Olur şey değil, nasıl da yürekleri varıyor çocuklarını böyle bu yaşta sokağa salmaya? Hele şu Cumartesi - Pazar günleri yok mu, öyle nefret ediyorum ki o günler sokağa çıkmaktan! Canımdan beziyorum vallahi! Sokaklar silme adam — hepsi de eğri büğrü, nemrut şeyler! — genç delikanlı, çocuk dolu. Şöyle çıkıp bir iki saat geçiremiyor insan deniz kıyısında, arabasının içinde. Dünya nimetleri de haram oldu bize artık. Nereye gitsen kalabalık, gürültü, curcuna. Kaza yapmak işten değil. Bir de yaptın mı, aldın başına belâyı... Karakol karakol dolaş dur, mahkemelerle uğraş işin yoksa. Her zaman üç beş yüz lirayla savamazsın ki başından. Hem zaten kaza filan olmasa da rahatsız ediyorlar insanı, canım! Aile görgüsü nedir bilmiyor tabiî hiç birisi. Sırnaşık terbiyesizler, n'olucak! Ne hayır gelir topluma öyle don paça asfaltın ortasına serilip güneşlenen serserilerden? Turistlerden de utanmıyorlar hiç. O yüzden kalkınmamız baltalanıyor da umurlarında değil.

Kalkınma dedim de hatırıma geldi: işin sosyo - ekonomik yanını da düşünmemiz gerekir, öyle değil mi? Bizde doğru dürüst şehircilik olmaması neden meselâ? Belediye yetişemiyor ihtiyaçları karşılamaya. Konut yapacaksın, elektrik, havagazı, su götüreceksin, yol açacaksın, otobüs işleteceksin, çöp kaldıracaksın... Hani nerde bütün bunlar, doğru dürüst yapılıyor mu bir yerde? Dağdan gelenlere koşturmaktan belediyeler bağdakileri ihmal ediyor. Valla bizim apartımanda her gün havagazı iki saat ya yanıyor ya yanmıyor be kardeşim, olur mu böyle şey? Elektrik, su derdi desen malum. Trafiğin hâli ortada. Sonra hava kirlenmesi var, denize akıtılan, atılan pislik sorunu var. Çöpten, boktan, Boğazda kırk yıllık evimizin önünden denize giremez olduk. Bodrum'a, Marmaris'e kaçar olduk yılın üç ayı. Ankara desen hiç yaşanmaz oldu. Oranın da havasını zehirlediler! Böyle miydi bizim çocukluğumuzun güzel Ankara'sı? O gepgeniş bulvarları, parkları, modern

apartımanları, devlet daireleriyle, pırıl pırıl bozkır havasıyla eski günlerin Ankara'sını kodunsa bul şimdi! Önce poturlular istilâ etti bulvarları, sonra gecekondular sardı o güzelim tepeleri, bağları, sonunda bu hâle geldi işte Ankara. Tabiî, zamanında tedbir almazsan böyle olur. Bu aslında bir sosyal ve ekonomik plânlama sorunudur. Populasyon artışıyla ekonomik growth arasında bir korelasyon kurulması gerekir, değil mi efendim? Demiyoruz ki biz, hep olduğumuz yerde sayalım. Sadece hızı azalsın azcık hiç olmazsa ki daha çabuk, daha dengeli ve daha insan gibi kalkınalım diyoruz. Toplumda eşitsizliğin ve ondan doğan huzursuzluğun, anarşinin asıl kökeni bu, bana kalırsa. Toplum nimetlerinden nasibini almaya bu kadar çok adam talip olursa talep arzı aşar, ondan da, tabiî, eşitsizlik doğar... Eşyanın tabiatı icabı. Huzurun baş şartı, talebi kısıp eşitliği sağlamaktır. Ne demiş atalarımız? Ayağını yorganına göre uzat demişler. İşte yorgan, işte yatak! Olmaz

böyle şey. Mutlaka bir çaresi bulunmalı, tedbirleri alınmalı. Yorgan ayağı örtmüyorsa ayağı kısaltmalı. Yoksa bunun sonu servet düşmanlığına, ordan kıyama ve kıyamete kadar varır ki, mazallah, cennet yurdumuz ve asil milletimiz, hür demokratik dünyanın kopmaz ayrılmaz parçası çağdaş ve uygar Cumhuriyetimiz için cehennem azabı demektir. Cehalet, gerilik ve bağnazlıkla, halkın dinî duygularının, bâtıl inançlarının istismarıyla beslenen mürteci direnmeler mutlaka kırılmalıdır. Halkımızın apış arasına burnunu sokmak çağdışı hacı - hoca takımının işi değildir. Bu olsa olsa çağdaş bilimin işi olabilir. Bu arada çağımızın en az yüz yıl gerisinde kalmış komünistlerin niçin bizim önerilerimize karşı çıktıkları da ayrıca araştırılmalı, bölücülüğe aslâ ve kat'a mahal verilmemelidir. Hepimizin, zengin yoksul, Türk Kürt demeden, dört elle sarılıp sahip çıkmamız gereken kutsal ve ulusal ve hem de arsıulusal bir dâvadır bu. En iyisi, demokratik bir anlayış ve tu-

tumla, eğitimle gerçekleşir. Eğitimle, evet, ve bir de bu gibi kolaylıkları, aracıyla, gereciyle, bilimiyle halkın ayağına kadar götürmekle. Bunun için de esaslı bir çalışmaya, diyanet işlerini, tüm hıfzısıhha teşkilâtını, öğretmenleri, vali ve kaymakamları bu konuyla ilgilendirmeye ihtiyaç var. Memleketin dört bucağına yayılmalı, köy köy, kasaba kasaba dolaşıp her bir yanı taramalı, UNESCO ve sair kendilerini insanlığa, bu dâvanın ilmine adamış beynelmilel teşekküllerle işbirliği yapmalı, konunun millî bir dâva ve bir uygarlık vecibesi olması bakımından hükümet ve gerekirse parlamento ve özel sektör vakıfları düzeyinde ele alınmasını sağlamalıyız. Daha olmazsa zora da başvurulabilir. Tabiî, hemen şimdi değil. Başka yollardan kısa sürede sonuç alamıyacağımız belli olunca. Ne demek efendim, çağdaş uygarlık düzeyine biz üretimle mi ulaşacağız, yoksa üremeyle mi? Tabiî ya üretimle! Ürettiğimizden çok ürersek n'oluruz sonra? Öyle bir ürüyorlar ki, haşereler

gibi! Biz üretiyoruz 1,2,3,4, onlar üretiyorlar 1,2,3,8,16. Bu gidişle yarın öbürgün Almanya ya da başka bir yere hiç işçi gönderemez olursak, hele bir de ordakiler hepsi birden geri dönmek zorunda kalırlarsa, n'aparız? O zaman düşün düşün çoktur işin! Onun için, gereken tedbirleri şimdiden almalıyız. Yok başka çaresi. Yenmemek için yiyeceksin. Hayat bir kavgadır, dostum. Kavganın gereğini yerine getirmeyene yaşamak hak değildir. Hakkını gücüyle ispat eden yaşamaya hak kazanır. Eskiden hadi bir derece, seldi, zelzeleydi, taundu, sıtmaydı, açlıktı, veremdi, savaştı derken tabiat kendi dengesini kendi buluyordu. Şimdi öyle mi ya? Uygarlık ilerledi. Sıtmanın kökü kazındı, veremden, firengiden hemen hiç adam ölmez oldu. Savaş yüzü de görmedik elli yıldır: ölüm oranı habire düşüyor! Eee, n'apacaz peki? Herhalde geçen savaşta Hitler'in Yahudilere yaptığını yapacak değiliz. Yapmak istesek de kolay kolay yaptırmazlar. Ama bu işin peşini kovalamaktan da

vazgeçecek değiliz. Eni konu uygar bir toplumuz artık, şimdi her işin daha çağdaş, insanca, bilimsel bir yöntemi var. Ve hepimizin birlik beraberlik ruhu içinde elbirliğiyle vücut verdiğimiz millî varlığımızı koruma, insanca ve hakça yaşama, çağdaş uygarlığın ötesine ulaşma ve milletlerarası komünizme karşı milletçe yekvücut siper olma azmimiz var. Bütün bunlardan vaz mı geçeceğiz yani? Elbette vazgeçmiyciğiz! O halde bugün çoğaltıp çoğaltıp yarın elini kana boyayacağına, doğmadan ifna edeceksin. Tomurcuğu açmadan ezeceksin! Yok başka yolu azizim. Varsa söyle. Ama sakın eşyanın tabiatına aykırı olmasın. Yoksa sen de doğduğuna doğacağına pişman olursun!

ON SEKİZ YAŞ VE SEÇİM

Alın işte, on sekiz yaşında çoluk çocuğa da illâ oy hakkı tanınsın diye tutturdular mı şimdi de? Saçmalığa bakın siz! On sekiz yaşında çocuğun henüz yaşı ne, başı ne? Nerden bilsin kime, ne için, ne oyu vereceğini? Adam önce okulunu bitirir, askerliğini yapar, iş güç sahibi olur, evlenir barklanır, hayatını yoluna kor, Hanyayı Konyayı anlar da yirmi bir yaşını bitirdikten sonra oy hakkına sa-

hip olur. Biz ki yirmi bir, otuz bir, kırk bir, elli bir, altmış bir yaşını aşmış, hem de hepimiz on sekiz yaşını yaşamış kişileriz, on sekiz yaşında delikanlının kime ne için ne oyu vereceğini iyi biliriz. Yağma mı var? Memleketin ve demokrasinin ve henüz yirmi bir yaşını bile doldurmamış masum evlâtlarımızın geleceğini tehlikeye atacak böyle bir kararı ne kimse bize aldırtabilir, ne biz kimseye aldırtırız. Bu böyle biline!

Hem sonra biz yetmiş yaşını aşmış vatandaşlara da oy hakkı tanınmasına karşıyız. Bunu hür demokratik rejim yanlısı iktidar partileri olarak seçim bildirgelerimize koyup, yetmiş yaşını doldurmuşların seçimlerde oy kullanmasına imkân veren bir seçim kanunu ve bunu emreden bir anayasa ile memleket idare edilemiyeceğini, böyle bir lükse jeo-politik durumumuzun tahammülü olmadığını cümle âleme ilân edeceğiz.

— Peki bunu millî iradeye saygı ile nasıl bağdaştıracaksınız?

— Doğrusunu isterseniz, yetmi-

şini aşmış kocamış ihtiyarla on sekiz yaşında çiçeği burnunda genç arasında pek büyük bir fark yoktur. Bilirsiniz, aşırı uçlar bir yerde birleşir derler. Gerçekten de, gençlikle ihtiyarlık bir bakıma aynı şeydir. Yetmişinde, sekseninde, doksanına merdiven dayamış pinponlar, her bir kollarına bir adam girmeden yürüyemez, çişlerini tutamazken, kendi hür ve müteşebbis iradeleriyle oy kullanabilirler mi sanıyorsunuz? Tabiî kullanamazlar. Yetmişini aşmış ihtiyarların oy verirken onun bunun sözüne kandıkları, hele on sekiz yaşında torunlarına pek düşkün olup onların sözünden çıkmadıkları, hattâ biraz da «Benden sonra tufan!» düşüncesiyle hareket ettikleri, onun için de gizli oy, açık tesnif ilkesine dayanan seçim sistemimizde bu ihtiyarların memleketin hayrına değil, zararına oy kullanmalarının önüne geçilemiyeceği bugün bilimce sabit bir gerçektir. Biz her zaman olduğu gibi bu dâvada da bilimin ve memleket gerçeklerinin bize gösterdiği yolda hare-

ket edeceğiz. Buna kararlıyız.

— Memleket gerçekleri dediniz. Başka yerlerde meselâ Batıda böyle bir yaklaşıma rastlanıyor mu acaba?

— Batı başka. Burası Türkiye. Biz bize benzeriz. Neye benzediğimizi de en iyi biz biliriz.

— Peki ama Anayasa yirmi bir yaşını bitiren her yurtdaş oy hakkına sahiptir demiyor mu?

— Desin. Onu şimdiki Anayasa diyor. Biz Anayasayı değiştirince demiyecek.

— Böyle bir Anayasa değişikliği cumhuriyet ilkesine aykırı düşmez mi? Yarın öbürgün başkaları da çıkıp, biz oy hakkını yalnız kırk yaşının üstündeki yurtdaşlara tanıyacağız derlerse?

— Aykırı düşmez. Çünkü cumhuriyet rejiminde esas olan, vatandaş oyunu kullanırken neyi koruduğunu bilmesidir. Bu bakımdan, asıl, neyi koruduklarını bilmeyecek yaşta ve durumda olanların, yani akılları başlarında olmayanların, ya da bir başka deyişle, kaybedecek hiç birşey-

leri olmayanların kayıtsız şartsız oy hakkına sahip olmaları cumhuriyet ilkesine aykırıdır. Onun için, yirmi bir yaşını doldurmamış ve yetmişini bitirmiş olanlardan gayri vatandaşların da oy tercihlerinin, memleketimizin, hür ve müteşebbis demokrasimizin ve dünyanın geleceği bakımından sağlıklı ve dengeli bir yola nasıl kanalize edilebileceğini bir süredir hukuk ve Anayasa uzmanlarımıza inceletiyoruz. Biz kendilerine birtakım bilimsel veriler verdik, onlar bunların üzerinde çalışıp sonucu bize bildirecekler, biz de gereğinin yerine getirilmesini sağlayacağız.

— Ne gibi veriler, meselâ?

— Meselâ, cumhuriyet rejimiyle yönetilen bir toplumla halka açık anonim şirketler arasındaki benzerlik gibi. Biz cumhuriyeti, bilimsel bir gözle, tüm vatandaşlara açık bir anonim şirket olarak mütalaa ediyoruz. Nasıl halka açık bir anonim şirkette şirketin zarar etmesini önlemenin biricik yolu hissedarların ehliyetsiz ve basiretsiz kişileri başa geçirmelerini

önlemek, onun için de kimi denenmiş hissedarlara (genellikle şirketteki hisseleriyle mütenasip olarak) birden fazla oy hakkı tanımaksa, Cumhuriyeti felâketten kurtarmanın da memleket gerçeklerine, millî bünyemize ve bilime uygun tek yolu bizce odur.

— Yani?

— Yani, meselâ yirmi bir yaşını doldurmuş ve yetmişine varmamış her vatandaşın oy hakkı teminat altında olacak, fakat otuzuna vardıktan sonra yılda elli bin liradan fazla geliri olduğunu ispat edebilen vatandaşlara bir, yılda yüz bin lira ve üstünde geliri olanlara iki, yılda iki yüz bin lira ve üstünde geliri olanlara üç, yılda üç yüz bin lira ve üstünde geliri olanlara dört, yılda dört yüz bin lira ve üstünde geliri olanlara beş, yılda beş yüz bin lira ve üstünde gelir sahiplerine on, ve ilah... ek oy hakkı tanınacaktır. Böylece, «seçimlerden memleket hayrına bir sonuç elde edilebilmesi seçmenlerin oy kullanırken neyi koruduklarının bilincinde olma-

larına bağlıdır» umdesinden hareketle memleket ve demokrasimiz için hayırlı ve nurlu sonuçlar elde edilebileceğine inanıyoruz.

— Fakat yurdumuzda az gelirlilerin sayısı bir hayli olduğuna göre, böyle bir sistemle dahi istenilen denge sağlanamıyabilir gibi geliyor bana.

— Sağlanır, çünkü çalışkan ve varlıklı vatandaşlarımızın seçimlerde aileleri, yakınları ve çevreleri üzerindeki olumlu etkileri, seçim sistemimizde — dolayısıyla memleketin idaresinde — onlara resmen ağırlık tanınmış olmasıyla mütenasip olacaktır.

— Ama bu zaten şimdi de biraz öyle değil mi?

— Öyle ama biz memleketin, demokrasinin ve dünyanın geleceği bakımından daha çok öyle olmasını istiyoruz. Hem sonra şu da var: böyle bir sistem halkımızı gayrete getirip daha çok çalışmaya, daha çok kazanmaya teşvik ederek kalkınmamıza da yardımcı olur. Bizim idealimiz genel

oyu kısıtlamak değil, genel oyun akla ve bilime aykırı, demokrasiye zarar verebilecek yanlarını törpülemektir. Nitekim Batıda da hep bu yollardan geçilerek bugünkü demokratik düzeye erişilmiştir. Genel oy kutsal ve eşit bir haktır. Yirmi birle yetmiş yaş arasındaki bütün vatandaşlarımızın oy hakkı vardır. Ancak, otuz yaşına kadar çok çalışıp çok kazanmış olan vatandaşlarımızın öbürlerinden daha çok oy hakkı vardır... ki bu da, aslına bakarsanız, cumhuriyette eşitlik esas olduğuna ve vatandaşlarımızın azı zengin çoğu fukara olduğuna göre, genel oyda bilimsel anlamda tam ve gerçek eşitliğin sağlanması demektir.

PARALI ÖĞRENCİLER

Sayın Milli Eğitim Bakanının demecinden anlaşıldığına göre kendisi Türkiye'nin eğitim sorununu kökten ve hepten «hal» letmenin yolunu bulmuş: Liseleri de üniversite gibi paralı yaptık mı, köşeyi döndük demektir diyor.

Çok doğru söylüyor.

Yalnız, yanıldığı bir nokta var: Türkiye'nin eğitim sorununun kökten ve hepten «hal»li, Türkiye'nin tüm

kalkınma dâvasının ayrılmaz bir parçasıdır ve bu bakımdan sanayileşme ve çağdaş uygarlık düzeyine bir an önce ulaşma çabamız açısından değerlendirilmelidir.

Onun için, bizce, yalnız üniversite ve lise öğreniminin paralı olması yetmez; orta ve ilk okullar da paralı olmalıdır. O zaman bakınız tüm kalkınma dâvamızın «hal»li yolunda bir taşla kaç kuş birden vurulabilir:

Bir kere, ilk ve orta okullar da dahil bütün eğitimin paralı olmasıyla varlıklı sınıflardan bir anlamda bir «eğitim vergisi» alınmış olur ki, bu, çağımızın sosyal adalet anlayışına pekâlâ uygun düşeceği gibi, aynı zamanda eğitimin bütçe üzerinde baskısını kısmen de olsa azaltarak, sanayiye aktarılabilecek hizmet, teşvik ve yatırım fonlarının artmasını sağlar.

Sonra, çocuklarını paralı okula göndermeye gücü elvermeyen yoksul vatandaşların (işçi, köylü, küçük esnaf, öğretmen ve küçük memur zümrelerinin) hepsinin çocuklarına sayın Bakanın sözünü ettiği okuma

bursu verilecek değil elbette. İşte bu vatandaşlardan illâ çocuklarını okutmak, yetiştirmek isteyenler, milletin sırtından hazıra konacakları yerde, çocuklarına eğitim parası bulabilmek için ya şimdikinden daha çok çalışıp değer yaratmak, ya da evcek tüketimlerini kısmak zorunda kalırlar. Böylelikle hem halkımız daha çok çalışmaya alışır, ezelî derdi tembellikten kurtulur, hem de millî tasarrufumuz artar. Bir başka deyişle, hem ekonomide yaratılan artı-değer oranının yükselmesiyle sermaye birikimi hızlanmış, hem de fiyatlar üzerinde enflasyonist baskıya karşı ek bir teddir bulunmuş olur.

Gerçi bu, bir anlama, yoksul halktan da eğitim vergisi almak demektir ama, milletin ve devletin bekası için farz, hem de dinimizin emri olan kapitalist yoldan hızlı kalkınma ve sanayileşme uğruna kendilerinden beklenen buncacık fedakârlığa dini - bütün yoksullarımız herhalde hayır demeyeceklerdir.

Hem zaten demokrasi eşitlik de-

mek değil midir? Zengin de bu memleketin vatandaşı, yoksul da. Zenginden aldığın vergiyi yoksuldan niçin almayacaksın? Üstelik bizim yoksul halkımızın — ki diğergâm ve kanaatkâr, mazlum ve bilhassa Müslüman bir halktır — zengin vatandaşların alınterleriyle kazanılmış servetlerinden böyle eşitlik ilkesine aykırı, çağdışı bir vergi alınmasına gönlü hiç elvermez. Onları da kendisiyle eşit görmek ve bunun için kendinden fedakârlık etmek onu ancak memnun ve mutmain kılar.

Sonra, okuma bursları ötedenberi millî eğitimimizin başına dert olan çok köklü ve sürüncemeli bir sorunu da kökten ve hepten «hal»le yaraya-caktır:

Eğitimde niceliği mi esas alacağız, yoksa niteliği mi?

Muhakkak ki tercihimizi nitelikten yana yapmalıyız. Kafası ve zekâsı, ruh ve ahlâk yapısı okumalarına elvermeyen çocukları boşu boşuna sınıflara doldurup, zaten ihtiyacı güç karşılayan ve esaslı bir reforma ihti-

yaç gösteren eğitim teşkilâtına yük yapmanın âlemi yoktur. **Onlar okutulmayacaklardır.** Onlara beyhude yere sarfedilecek para ve vakit ve iktisabat diğerlerinin — paralı öğrencilerin — eğitimine harcanırsa, bu sayede hem, devlet bütçesi fazla yük altına girmeden, onların — paralı öğrencilerin — daha iyi eğitilmeleri, daha iyi yetişmeleri sağlanır, hem de okumalarında yurt ve toplum için yarar olmadığı, 1) ailelerinin ne yapıp edip onları okutacak parayı bir araya getirememiş olmasıyla, 2) okuma bursuna lâyık görülmemeleriyle belli olmuş olanlar bir an önce üretime katılıp sanayileşme yoluyla kalkınmamıza katkıda bulunurlar.

Evet, çağımıza ve Türkiye'nin sanayi toplumu olma yolundaki çabasına yaraşır ve gerekir cesur kararı almanın zamanı gelmiştir. Bunca adam devlet kesesinden badıhava okuyor da ne oluyor? Hepsi mühendis, doktor, avukat, memur olmak istiyor. Ortalıkta okumuş adamdan geçilmiyor. Sonra da umduklarını bulamayıp si-

yasete bulaşıyorlar, ya anarşist ya da çirkin politikacı oluyorlar, yahut da işe yaramaz fazlalık «beyin» olup dış ülkelere göçüyorlar. Kalkınmamız için olumlu yolda harcanabilecek bunca emek, bunca zaman, bunca para heba oluyor. Oysa okumuşların sayısı az tutulursa hepsi gül gibi geçinir, dışarı kaçmazlar, memlekete yararlı insanlar olurlar. Böylece hem gereksiz bir israfı önlemiş, hem de «beyin kanaması» derdimizi halletmiş oluruz.

Zaten bu memleket ne çekmişse illâ kendileri okumak, herkesi de okutmak isteyen yarı-aydınlardan çekmiştir. Bize mutlaka eğitim görmüş adam değil, ekonominin ve sanayinin ihtiyacı ölçüsünde ve doğrultusunda eğitim görmüş ve görmemiş adam lâzım. Hedefimiz herkesi okutmak değil, okuttuklarımızı iyi okutmak, okumasına ihtiyaç olmayanları ise hiç okutmamaktır.

Herkes okursa kim fabrikalarda çalışır? Sanayinin çarklarını kim döndürür? Toprağı kim sürer? Kim

pamuğu toplar? İstanbul'un, Ankara'nın imarında, barajlarda, yollarda kim amelelik yapar? Dışarda çalışan. işçilerimizi de geri getiremeyiz, onlar bize bunca değerli döviz sağlıyorlar. Onların memlekete getirdikleri dövizle işadamlarımız yatırım yapacaklar, kalkınacağız. Bu yatırımlarda çalışmak için burda bize işçi gerek. Bize ucuz el emeği sağlayan kanaatkâr işçi, okumamış işçi gerek.

Dolayısıyla memlekette okumuş adam sayısının ne olması gerektiği öyle her önüne gelenin keyfî kararına bırakılamıyacak kadar ciddî ve hayatî bir sorundur. Onun için bütün bu alan, Anayasamızın öngördüğü karma ekonomi ihtiyaçlarına göre toplumun mutlak denetimi altına alınmalıdır. Bunu sağlamanın en iyi yolu paralı eğitim ve okuma burslarıdır. İlkokuldan üniversiteye kadar bütün eğitim kurumlarında yıllık burs ödemeleri tıpkı faiz ve reeskont hadleri gibi zaman ve koşullara göre ayarlanır, bazen indirilir, bazen yükseltirilirse, belli plan dönem-

leri için konulmuş hedeflere uygun miktar ve evsafta okumuş adam ve okumamış adamı her zaman el altında bulundurmak mümkün olur. Hattâ kalkınmamızın ana felsefesi hür ekonomik düzende özel teşebbüs ve serbest piyasa mekanizmasına dayandığına göre, ekonominin her türden okumuş ve okumamış eleman ihtiyacını verimlilik ilkesinin gerektirdiği esneklikle karşılayabilmek için başvurulacak bir çare de, belki, devletin elindeki bütün eğitim ve burs kurumlarını zamanla özel sektöre devretmek ve her anki arz ve talebi serbest piyasada kendiliğinden ve tam anlamıyla demokratik olarak ayarlayıp dengede tutacak bir EĞİTİM BORSASI kurmaktır.

Her hal ve kârda paralı eğitim sanayimizin, ve topyeküun ekonomik kalkınmamızın amele, kalifiye işçi, ustabaşı, teknik eleman, mühendis ve bilim adamı ihtiyacını karşılamanın biricik yoludur.

Paralı eğitimin, bunu önerenlerin belki hiç düşünmedikleri bir ya-

rarı daha var ki o da çok önemli: paralı eğitim sayesinde okumayıp tezelden işçi ve emekçi olanlar başı boş yarı-aydın sürüsünün ruhî ve aklî dengesizliklerinden âzade, hakkına razı, nasibinden hoşnut, yurt kalkınmasına —zengin ve müreffeh Türkiye'nin kurulmasına— katkılarının idraki içinde gönülleri itaat, mesuliyet, fedakârlık, gurur ve itminan duygusuyla meşbu vatandaşlar olurlar.

Burs şartlarını yerine getirip okumaya hak kazanan yoksul çocukları, eğitimlerini varlıklıların parasına ve lügattaki karşılığı herhalde boşuna «servet» olmayan devletin lutfuna borçlu olduklarını hiç bir zaman akıllarından çıkarmayarak uslu ve edepli yetişir, sermaye sınıfıyla emekçi sınıflar arasındaki çıkar ve istikbal uyumunun bilincinde, ceberrut ve tepeden-inmeci bürokrasinin olumsuz alışkanlıklarından ve her türlü kompleksten arınmış, özgürlükçü ve gerçek Atatürkçü fertler olurlar. Servet düşmanlığı ve komünistlik, anarşistlik, beynelmilelcilik ve sınıf kini gibi

hepsi de kökü dışarda küçük burjuva illetlerine bağışıklık kazanırlar.

Gerek ailelerinin parasıyla, gerekse kendileri çalışıp kazandıkları parayla okuyanlar ise memleketin eğitim dâvasına, dolayısıyla sanayileşme ve kalkınma hamlesine maddî ve manevî katkıda bulunmuş olmanın sağlıklı bilinciyle rejime ve Cumhuriyete daha sıkı sahip çıkarlar.

Görüldüğü gibi ne yönden bakılırsa bakılsın, sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitle olmamızın yolu paralı eğitimden geçmektedir. Hazır memlekette demokrasi düşmanlarına hadleri bildirilmiş, sulh ve sükun sağlanmışken, ulu Ata'mızın bu yüce ülküsünü gerçekleştirmek için bugün ele geçen fırsat kaçırılmamalıdır.

Belki bütün bunlar, bazılarına, kalkınmanın yükünü yoksul halkın sırtına yıkmak gibi görünecektir. Bir bakıma bu doğrudur da. Lâkin kapitalist yoldan kalkınma modelinden bunun tersini beklemek zaten eşyanın tabiatına aykırıdır. Kapitalist yoldan kalkınma modeli halkımızın ezici

çoğunluğunun tercihi ve demokrasinin icabı olduğuna göre, kalkınmanın yükünü yoksul halkın sırtına yıkmak eşyanın tabiatına daha uygundur. Kapitalist kalkınma modelinin illâ halk çocuklarını okutmak, onların içinde yuvarlandıkları yoksulluk ve ücret-köleliği kısır döngüsünü kırmak gibi bir amacı olmadığı malumdur. Bu model ülkemizde gerici, hayalperest komünistlerle küçük burjuva bürokratların bütün itirazlarına ve çelmelemelerine rağmen bir ölçüde başarıyla uygulanmakta, olumlu sonuçlar da vermektedir. Onun için, yaşadığımız ânın tarihî perspektifi içinde, emekçilerin kendilerinden istenen bu fedakârlığa yarı-gönüllü olarak da olsa rıza göstermeleri, model aynı kaldıkça, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Halksız demokrasi olamayacağına göre, halkın da demokrasinin bu icabını yerine getirmesinden başka çare yoktur. Aksi takdirde çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmemiz, az gelişmişlik çemberini kırabilmemiz, yani sanayimizin kısa sürede

Ortak Pazar ülkeleriyle rekabet edebilir yetenek ve güce erişmesi mümkün olamayacaktır.

Ne ki paralı eğitimin uygulanmasında demokratik esaslara uyulması Türkiye'de kitlelerin demokrasiye yürekten ve tarihen bağlılıklarının kaçınılmaz gereğidir. Onun için okuma bursu alacaklarda ne gibi vasıflar aranacağının, burs alacak öğrenci sayısının, burs sayısının öğrenim dalları arasında dağılımının, bursla okuyanların özel sektöre borçlu olacakları mecburî hizmet süresinin ya da bunun paraca karşılığının ve burs parasının —her bir yoksul aile çocuğunun, yoksul aile çocuğu olması itibariyle alışageldiği hayat standardı da gözönünde tutularak, hayatta kalıp okuyabilmesi için zorunlu sarfiyat asgarisinin— v.s. tespiti gibi hususların kararlaştırılmasında, hiç olmazsa yukarıda sözünü ettiğimiz Eğitim Borsası önerisi gerçekleşinceye kadar, işçiler, köylüler, küçük esnaf ve memurlara da söz hakkı tanınmalıdır. (Bunun, geçer-

ken belirtelim, Avrupa Konseyi'nin memleketimizde demokrasinin geleceğine dair duyduğu kuşkuları gidermek gibi bir başka yararı da vardır.)

Bu amaçla, varlıklı ana babalarla yoksul ana babalar ve devlet temsilcilerini bir araya getirecek bir Ulusal Eğitim Vakıfları Daimî Komisyonu kurulmalıdır. Bu komisyon Ticaret Ve Sanayi Odaları Birlikleri, Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, İşveren Sendikaları Konfederasyonu, çeşitli holdingler, üniversiteler, Sevk ve İdare Derneği, Türk Standartları Enstitüsü, TÜBİTAK, sendikalar, köylü, esnaf ve memur dernekleri, eğitim meslek kuruluşları ve Ortak Pazar Daimî Komisyonu'yla istişarelerde bulunduktan sonra, memleket gerçeklerini, millî birliğimizi ve bilimin gereklerini gözeterekten sanayi toplumu olma hedeflerine uygun gerçekçi ve demokratik anlayışlı bir ulusal eğitim siyaseti saptamalıdır.

Aksi yönde her türlü telkinat ve tezvirata, gerici, çağdışı ve menfî

- ayak diremelere asla kulak asılmamalıdır. Parasız eğitimin halkın temel haklarından biri ve devletin Anayasal görevi, paralı ilk, orta, lise ve üniversite eğitiminin demokratik devlet anlayışına ve Anayasaya aykırı olduğu gibi görüşler gününü çoktan doldurmuş, 1970'ler dünyasında geçerliği kalmayarak tarihin çöplüğüne atılmış, üstelik de modele uygunluğu olmadığından, eşyanın tabiatına aykırı katı dogmalardır. Anayasalar ancak modele uygunlukları ölçüsünde uygulanma imkânı olan, her an değiştirilebilir belgelerdir. Yaşanan ânın köklü sorunları gerçekçi ve çağdaş çözümleri gerekli kılar ve geçmişin kalıplaşmış dogmalarının köhnemiş kabuğunu içinden çatlatır atar.

Ülkenin başlıca iki siyasî kuruluşu, AP ve CHP, ilk öğretim de dahil olmak üzere bütün okulların paralı olmasını demokratik haklar zedelenmeksizin sağlamak üzere asgarî müştereklerde birleşebilirlerse ve bürokrasinin olumsuz davranışlarının

kalkınmamızı engelleyen etkisinden sakınılabilirse, sanayi toplumu olma yolunda köşe dönülmüş ve 1970'ler Türkiye'sinin belli başlı hedeflerinden birine daha yönelinmiş olunacaktır.

FESTİVALLER FESTİVALİ

«San'at san'at içindir,» diyorlar. Ne kadar yanlış bir görüş! Hattâ boş ve anlamsız bir cümle! Gerçek yüklemi yok çünkü. Doğrusu: «San'at san'atten anlayanlar içindir!» olmalıydı. Öyle olmalıydı, çünkü san'at hiç birşey değilse bir ruh letâfeti ve zekâ inceliği işidir ve san'atten anlayanlarda derin bir kültürü gerektirir ki bu nedenle san'atten anlasa anlasa ruh letâfetinden, zekâ inceliğinden ve

kültür derinliğinden nasibi olanlar anlar.

Dolayısıyla bütün bunlardan nasibi olanların zaman zaman hep bir araya gelip san'atın ancak onun gizli ve gizemli anlamına âşina olanlara âyân hayat-bahşedici evrensel mucizesini idrak ederek, şu yıkılası yalan dünyada bir parça daha yaşama gücü kazanmak istemelerinden daha tabiî ve ulvî ne olabilir?

Bunun içindir ki, Cumhuriyetimizin Ellinci Yıldönümünü Cumhuriyetimizin Ellinci Yıldönümüne yaraşır bir tarzda kutlama karar ve azminin bulunmaz bir ürünü olan İstanbul Festivali herşeyden önce bu açıdan değerlendirilip yerli yerine oturtulmalıdır.

Kimileri kalkmışlar, şimdi kimbilir hangi gizli emeller ve âmiyane saiklerle, Festivalin «halka kapalı» olmasından yakınıyorlar. Böylece san'atten hiç birşey anlamadıklarını gösteriyorlar. Onlar san'at düşmanı olduklarından, ve havsalaları san'atin san'atten anlıyanlar için olduğu ger-

çeğini kavrıyamıyacak kadar dar olduğundan, ve hem de toplumumuzun bir an önce çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasına karşı olduklarından, onların bütün derdi toplumumuzu bir an önce çağdaş uygarlık düzeyine ulaştıracak her türlü iyi niyetli fedakârane çabaya karşı çıkmak, her alanda değilse bile birçok alanlarda, meselâ san'at anlayışında çağdaş uygarlık düzeyine eni konu yaklaşmış olduğumuzu da inkâr etmektir. Nitekim daha dün halka açık şirketlere karşı çıktıkları halde bugün halka açık festival istemeleri nedendir? Menfilik bu kadar ruhlarına işlemiş, kafaları bu kadar kökü dışarda katı doğmalarla körelmiş kişiler elbette ki ruh letâfeti, zekâ inceliği ve kültür derinliğinden yoksundurlar; yoksun oldukları için san'atten hiç birşey anlamazlar; san'atten hiç birşey anlamadıkları için de, İstanbul Festivali'nin halka kapalı oluşunun altındaki derin ve isabetli anlamı anlamamalarına şaşmamak gerekir.

Ne yani, bunca aydır bunca mih-

net ve bunca masrafla hazırlanıp ortaya çıkarılan Festival bir de halka açık mı olsundu? İşçisi, köylüsü, kundura tamircisi, şoförü, bekçisi, işportacısı, bakkalı, yoğurtçusu da gelip orda, kokmuş nefesleri, kirli giysileri, çürümüş çorapları, nasırlı elleri, kaba saba beceriksiz sakar duruşları ve uygarlık kaçkını melul bakışlarıyla san'ati san'at yapan herşeye aykırılıklarını dünyaya ilân mı etsinlerdi? Taa Avrupa'lardan, Amerika'lardan kucaklarında uygarlık buketleriyle Cumhuriyetimizin Ellinci Yıldönümünü bizimle birlikte kutlamaya gelen seçkin konuklarımızın önünde san'atten anlar san'at muhiblerimizi yerin dibine mi geçirsinlerdi? O ne büyük bir millî onur yarası olurdu hepimiz için! Hattâ Festivali halk doldursaydı da Türkiyemizin gözbebeği ve turistler cenneti İstanbul'umuza böyle uygar bir festival armağan etmek için gecesini gündüzüne, naktini vaktine katıp koşturan hür ve müteşebbis vatandaşlarımıza ve onların yakınlarına Festivalde yer mi kalmasındı?

İstanbul Festivali'nin halka kapalı oluşundan yakınan gâfillere sormak gerekir: Minibüsler, sinemalar, stadyumlar, hapishaneler halka açık değil mi? Minibüs şarkıları, Malkoçoğlu filmleri, Fener - Beşiktaş maçları dururken halk illâ da İstanbul Festivali gibi uygar, temiz ve nezih bir festivale katılsın diye tutturmak nedendir? Halka açık festivaller düzenlemek isteyenler halka açık festivaller düzenlerler. Bizimkisi, yukardanberi açıklamaya çalıştığımız nedenlerden ötürü, halka açık bir festival değildir. Bizler halkın demokratik zevk ve alışkanlıklarına hiç karışıyor muyuz? Bizim kendi aramızda, yabancı dostlarımızla birlikte Cumhuriyetimizin Ellinci Yıldönümünü kendimize yaraşır san'atsal ve uygar kapalı bir ambiyans içinde kutlamamız niçin bize çok görülüyor?

Bunun içindir ki festivalimiz halka kapalı ve fakat tüm oratoryo, konçerto, senfoni, kuartet, resital, bale ve vernisajları, açılış ve kapanış kokteylleriyle bizlere, yani san'atten anla-

yanlara, yani san'atten anlamanın birinci ve biricik şartı ruh letâfeti ve zekâ inceliğinden ve derin bir kültürden nasibi olanlara, yani bunlardan nasibedar olabilmek için gerekli paralı eğitim imkânına ve maişet derdinden azade boş vakte, bol paraya sahip olanlara, yani bu yıl elli yaşını dolduran ve ilelebed payidar olacak olan Cumhuriyetimizin şanlı mazisini ve uygar geleceğini temsil edenlere açıktır.

Festivalimiz, ayrıca, gençliklerini kıt eğitim imkânları ve maişet sıkıntısı içinde geçirdikleri için ne ruh letâfetinden, ne zekâ inceliğinden, ne de derin kültürden nasiplerini alamamış oldukları halde sonradan sırf hür teşebbüs ve karma ekonomi düzeninin bütün vatandaşlara eşit olarak tanıdığı ve sağladığı eşit fırsatları değerlendirerek bu kesime intisap etmiş olanlara da açıktır.

— Onlara neden açıktır peki?

— Çünkü onlar dikkat ve ihata kaabiliyetleriyle Festivalin uygar düzeyine pek erişemeseler ve konçerto

ile resitali birbirine karıştırıp kuartet dinlerken zaman zaman başları önlerine düşse de, biz hepimiz bir ve bölünmez bir aile olduğumuz için Festivalimiz onlara da açıktır.

— Peki, onların bu hâli yabancı konukların önünde bizi ve Ellinci Yıldönümünü kutladığımız Cumhuriyetimizi küçük düşürmez mi?

— Düşürse de ne onlarsız Festival festival olur, ne onlar Festivalsiz yapabilirler. Onun için biz de onlarsız yapamayız. Hem zaten nasıl olsa onların yerine çocukları, çocukları değilse bile torunları ruh letâfetinden de, zekâ inceliğinden de, kültür derinliğinden de bol nasiplerini almış kişiler olarak Cumhuriyetimizin yetmiş beşinci yıldönümünü kutlama festivallerinde lâyık oldukları yeri alacak, yabancılar önünde bizi küçük düşürmeyeceklerdir.

ÜNLÜLER ARASINDA MUTLU BİR GECE

İSTANBUL (BASIN) — Türkiye'ye ötedenberi özel bir ilgi ve sempati besleyen, onun için mutlu günlerinizde bizi hiç yalnız bırakmayıp sevincimizi paylaşmaya koşan ünlü komik Danny Kaye, Boğaz Köprüsü'nün açılışında muradına erememiştir. Ünlü komik, elinde bir çiçekle Ortaköy'den gelip köprünün tam ortasında sayın Cumhurbaşkanımızla bu-

luşacak, çiçeğini orda ona kendi eliyle takdim edecekken, köprünün Asya ayağından karşıya geçmek isteyen on bin kişi araya girerek bu tarihî ve mutlu randevunun gerçekleşmesine imkân bırakmamıştır. Komik Danny Kaye Cumhurbaşkanını boşuna ararken, kalabalıktan köprünün yaylanmaya, lâmba direklerinin zangırdamaya başladığını gören polis, coplarla işe girişip ahaliyi gerisin geri köprüden dışarı sürmüş, böylelikle belki de büyük bir faciayı önlemiştir.

Ne var ki köprü üstünde sayın Cumhurbaşkanımızla buluşamayan ve kendi deyişiyle «ayak altında ezilmekten» güç kurtulan Danny Kaye, Taksim'deki Yanık Opera - Kültür Sarayı'nda yapılan çok muhteşem ve çok uluslu galada, buluşmayı murad ettiği daha başka ünlülerle buluşabilmiştir. Kendisi gibi ünlü yıldız şarkıcı Vedet Jozefin Beyker'in dahi kıskançlık damarını kabartan şık ve pahalı giyimli Türk hanımları ve centilmenlerinin huzurunda «Türk milletine kurmuş olduğu yolda sarsılmadan ve

barış içinde devam etmelerini... dilerim» diyerek Boğaziçi Köprüsü'nün açılış galasını açmıştır.

Açılıştan sonra oynanan Ferit Tüzün'ün Çeşmebaşı balesini Türk balesinin kuruluşunda büyük ve unutulmaz emeği geçen, Türk dansını göbek havasından çağdaş düzeye çıkaran Ninet dö Valuva'ya teşekkür edilmesi izlemiş, ondan sonra Paris operasının baş balerinlerinden Lian Dayd ile Jan Klot Luiz birlikte Çaykovski'nin Romeo Jülye'sini oynamışlardır. «Birbirlerini delicesine seven ve savaşırken sevişen bu çifti danseden Fransız operasının prensesi Lian Dayd, gecenin en güzel anılarından birini yaşatmıştır.»

Daha sonra ünlü şarkıcılarımızdan Leyla Yalgan, gala komitesince nezaket ve siyaset kurallarına uymadığı gerekçesiyle sakıncalı bulunan «Dünyanın bütün kadınları, birleşin!» şarkısı yerine, Avrupa'nın ilk hümanistlerinden ünlü Yunus Emre'nin «Gel gör beni aşk neyledi» türküsünü Fransızca metninden teganni etmiş-

tir. Onun ardından Nevzat Altuğ yönetimindeki «İstanbul Belediye Konservatuvarı Klâsik Türk müziğinin en yetkili kişilerinden» dinlediğimiz iki şarkıdan sonra konsere ara verilmiştir.

Bundan sonra İstanbul Boğaziçi Köprüsü'nün açılışına gelen konuk yabancı devlet adamları ve davetliler bu büyük günün ve galanın ilk izlenimlerinin dedikodusunu yapmışlardır. Bu arada komik Danny Kaye, «Boğaz Köprüsü'nde ezilmekten güç kurtuldum. Bari burada ezilmeden bir an evvel kaçayım ki önümüzdeki günlerde Türkiye'nin daha yeşil yerlerini görme fırsatını bulabileyim» diyerek galadan ayrılmış ve Erenköy civarı olduğu rivayet edilen çok yeşilli meçhul bir semti mahsusa hareket etmiştir.

Galanın ikinci yarısını «Dün, Bugün, Yarın» orkestrası eşliğinde «Yalan Dünya Senden Bezdim» şarkısıyla ünlü Alpay açmıştır. Ondan sonra ünlü Kübalı folk şarkıcısı Robert Blanco'nun özel surette yetiştirilmiş

marifetli davulcuları eşliğinde söylediği şarkılardan sonra Ajda Pekkan «Kimler Geldi Kimler Geçti» ve «Babilon» şarkılarıyle Avrupa'daki ünlü çalışmalarının örneklerini yansıtmıştır.

Daha sonra konuk sanatçı Enrico Macias babasının kadîm udundan esinlendiği özgürlük ve Doğu havasını yaşatmış, ünlü gitar İspanyol havalarından İran darağaçlarınadek gecenin sihirli havasında gezinmiştir.

«People, people who need people», «İnsanlar, insanlar, birbirlerine yardım eden insanlar, dünyanın en şanslı insanları!» adlı şarkısıyla haziruna hitap ederek programını açan gecenin en ünlü sanatçısı Jozefin Beyker daha sonra kendisine hediye edilen bir çiçekle uzun uzun konuşmuş, dinleyicileri coşturmak için ellerini çırparak, «Sizler de gülün. Bakın bu çiçek ne güzel gülüyor... Haydi hep beraber!» demiştir. Sonra da, «Bu çiçeği böyle bin bir gecede tutmaktan öyle mutluyum ki» diye ilâve etmiştir.

Daha sonra da «İnsanlar nasıl

elele sıkışmaktan mutlu oluyorlarsa, çiçekler de olurlar» diyerek mutlu çiçeği kendi eliyle davetlilere sunmuştur. Ve elden ele gala süresince gülücükler arasında dolaşmıştır mutlu gül! Sonra Josefin Beyker salondaki çağdaş şıklık düzeyini görünce Türk Milleti hesabına daha da mutlu olmuş, «Ama durun bir dakika, ne kadar güzel giyinmiş burdaki hanımlar öyle! Kıskandım doğrusu!» diyerek ikinci bir kostümüyle Paris havasını estirmiştir. Ve ünlü komik Danny Kaye'in «Türk milletine yarınki nesle huzur dolu bir dünyayı teslim etmelerini dilerim» diyerek açtığı galayı ünlü Beyker «Bu şarkımı Türk gençliğine adıyorum» diyerek ünlü «Love Story — Aşk Hikâyesi»ni söyliye söyliye büyülü programıyla birlikte Cumhuriyetimizin ellinci kuruluş yıldönümü gulgulesine tesadüf eden İstanbul Birinci Boğaziçi Köprüsü'nün açılış galasını kapatmıştır.

TRAFİKTE ÖLMEK

— Son aylarda trafik kazaları aldı yürüdü. Yollarda ölen ölene. Çoğunlukla da yoksul halk, işçiler, köylüler ölüyor gibi geliyor bana. Geçende gazetelerde yayınlanan iki haberi size okumak istiyorum. Bakalım ne diyeceksiniz.

«Elâzığ - Baskil yolunda dün meydana gelen kazada 14 kişi ölmüş, 16 kişi yaralanmıştır.

Fazla hız yüzünden meydana ge-

len kaza, Zülküf Top yönetimindeki 23 AK 012 plakalı minibüs ile Mehmet Özer yönetimindeki 23 AK 387 plakalı minibüsün çarpışmasıyla meydana gelmiştir.

Kazada ölenlerin Fatma Altınbulak, Süleyman, Saadet Ergun, Vedat, Eyyübe, Murat, Nazife Çetinkaya, Hüseyin Sakin, Cevriye Tekkol, Turgut Sak, Zülküf Top ve hüviyeti tesbit edilemeyen üç kişi olduğu bildirilmiştir.

Konya'daki trafik kazalarında ise dört kişi ölmüştür. Çeşitli yol kazalarında hayatlarını kaybedenler Sahhal Kayın (Lübnanlı), İbrahim Demir, Hakkı Karatepe, Mehmet Yılmaz'dır.

Samsun'daki kazalarda ise, biri jandarma eri olmak üzere 3 kişi ölmüştür. Derecik köyünde, cezaevi ve Kirazlık bölgelerinde meydana gelen kazalarda ölenler: Jandarma eri Ramazan Özkın, Halil Özbay ve Alim Topkaya'dır.

Bursa - Kestel yolunda meydana gelen kazada ise İstanbul plâkalı bir

kamyonet önce bir at arabasına, sonra da bir kamyona çarpmıştır. İki araçla at arabasının yandığı kazada kamyonet şoförü Yakup Bayram ile at arabası sürücüsü ve kamyon şoförü yanarak ölmüşlerdir.»

«Sütçüler (Isparta) — Civardaki köylerden ilçe pazarına yolcu getirmekte olan bir kamyon Pazarpınarı mevkiinde frenlerinin patlaması ve fazla sürat nedeniyle bir tarlaya uçmuş, üzerindeki yolculardan 30'u ölmüştür. Ölenlerin 23'ü kaza yerinde, 7'si hastanede can vermişlerdir.

Son bir hafta içinde Isparta bölgesinde meydana gelen bu ikinci büyük trafik kazasıdır. Bir hafta önce de Dinar ilçesi yakınlarında yine frenleri tutmadığı için devrilen bir kamyonun yolcularının 23'ü can vermiştir. Kazada ölenler...»

Evet, ne diyorsunuz?

— Çok iyi.

— Çok mu iyi?

— Çok iyi. Bütün bu kazalar, ölümler hayra alâmet. Sağlık işareti. Ekonominin geliştiğini, ekonomi ge-

liştikçe toplumun hareketlilik kazandığını gösteriyor. Anadolu'nun dört bucağında insanlarımız bir yerden kalkıp başka yere gidiyorlar. Doğup büyüdükleri yerde çakılıp kalmıyorlar. Ufukları açılıyor, gelişiyor. Görgüleri artıyor. Ceplerine de daha çok para giriyor.

— Ama ölüyorlar, değil mi, yollarda?

— Ölsünler. Yolda ölecekler diye yolculuğa çıkmasınlar mı? Köyden gurbete göçmesinler, gurbetten köye dönmesinler mi? Otobüse, minibüse binmesinler mi? Bütün o yolları biz niye yaptık? O otomobil fabrikaları, kamyon, traktör fabrikaları, Fisk, Good Year, vs., ne için çalışıyorlar? Ne için bunca yedek parça, benzin, makine yağı ithal ediyoruz? Kapalı köy ekonomisinden açık pazar ekonomisine geçiyoruz, hızla. Onun için halkımız şimdi sürekli hareket halinde. Yollarda ordan oraya mal ve amele ve hizmet taşıyan arabalardan geçilmiyor. Özel otomobil de lüks olmaktan çıktı artık, zarurî ihtiyaç ol-

du. Bursa'daki otomotiv sanayii, biliyorsunuz, halkımızın bu âcil ihtiyacını karşılamak için cansiperane çalışıyor. Hergün yollara yüzlerce yeni otomobil çıkarıyor. Yirmi bir yıl sonra, çağdaş uygarlık düzeyine ulaştığımız vakit, Türkiye'nin bütün yolları İstanbul İzmit yolu gibi kalabalık ve bol kazalı olursa hiç şaşmayalım.

— Peki bu kazaları önlemenin bir yolu yok mu sizce?

— Yok. Kazaları önlemek için kontrol gerek. İyi bakımlı yollar ve düzenli trafik işaretleriyle sağlam bir trafik düzeni, yol ve araba bakımı disiplini gerek. Bütün bunları sağlamak için yeterli tahsisat ve eleman bulunamıyor. Bir düşünün, 67 ilimizde bunca yol var, hangisini kontrol edelim? Şurda burnumuzun dibinde, İstanbul'da, minibüsleri bile zaptü rapt altına alamıyoruz... Hem sırası gelmişken söyliyeyim, bütün Türkiye içinde İstanbul'un bu bakımından ayrı bir yeri ve özelliği var. Bir kere çok kalabalık. Sonra çok iş yeri, fabrika var İstanbul'da. İstanbul'da çalışan-

ların işe gidip gelmelerinin, İstanbul halkının günlük iaşesinin temini ve bütün o fabrikaların ürettiği malların dağıtımı başlı başına bir mesele. Çok da turist geliyor. Onları ordan oraya taşımak, İstanbul'umuzun tabiî ve mimarî, estetik güzelliklerinden istifadelerini sağlamak gerek. İstanbul Asya ile Avrupa arasında, iki uygarlık ve iki âlem arasında geçit noktasıdır. Sırf o yüzden, hele yaz aylarında, tam bir trafik baskınına uğruyor. Eskiden vatandaşlar Adalara filan tatile gittiklerinde yaz ayları trafik biraz olsun hafiflerdi. Şimdi işler tersine döndü. Almanya'dan otomobille yurda tatile gelen işçiler İstanbul trafiğinin başına be... yani baya dert oluyorlar. Sonra, biliyorsunuz, İstanbul Türkiye'mizin incisi, medarı iftiharımız, çağdaş uygarlığa açılmış penceremizdir. Her yıl şehrimize gelen on binlerce, yüzbinlerce (ilerde daha da artacak inşallah, umudumuz odur) turiste ayıp olmasın için biz İstanbul'un trafiğine özel bir önem ve anlam atfediyoruz...

— Yani eldeki tahsisatın ve trafik zabıtasının büyük kısmı İstanbul'da mı kullanılıyor diyorsunuz?

— Evet efendim, tabiî. Hemen hepsini İstanbul'a teksif ediyoruz, bizzarure. O yüzden başka yerlerde yeterli trafik kontrolu sağlanamıyor. İmkânsızlık!.. Kazaların çoğu, biliyorsunuz, otobüs ve kamyon şoförlerinin uzun zaman araba sürüp yorularak uykusuz kalmalarından, fazla yük ve yolcu bindirmelerinden, aşırı hız yüzünden ve araba bakımı ihmalinden ve eksikliğinden oluyor. Bunların hangisini nerde, ne zaman, nasıl kontrol edeceksiniz? Ve kiminle kontrol edeceksiniz?. Kaldı ki şoförler daha çok kazanmak için çok ağır şartlar altında ve sürekli çalışmaya istekliler, gidecekleri yere bir an önce varmaya bakıyorlar. Araba bakımına vakit ayrılamıyor bu yüzden, çok kere. Yine bu yüzden arabalarını çok hızlı sürüyorlar. Fazla yük ve yolcu almak da hem mal sahiplerinin, hem kamyon, otobüs ve minibüs sahiplerinin işine geliyor. Nakliye masrafı

azalıyor, işletme kârı artıyor. Şimdi biz bunları kontrole kaktık ve iyi sonuç elde ettik diyelim, o zaman ne olacak? Hareket azalacak, memleket yollarında daha az mal ve hizmet ve işgücü dolaşacak, eldeki vasıtalardan azamî istifade sağlanmamış olacak, herkes daha az kazanacak, ekonominin gelişme ve büyüme hızı yavaşlayacak. Bir çeşit israf yani. Bizce böyle olacağına her yıl bir kaç bin kişi ölsün daha iyi. Her şerde bir hayır vardır, değil mi efendim? Mesele o hayrı görebilmekte, onu görebilecek havsalaya sahip olmakta... Hem zaten her hızlı araba süren şoför kaza yapmıyor ki! Her fazla yük bindirilen araba devrilmiyor ki! Ölen ölür, kalan sağlar ne de olsa bizimdir. Trafik kazaları, bir nevi, kaderin çağdaş uygarlıkla elele verip tabiatta âhenkli bir denge sağlamasıdır. Gereksiz yere nüfus artışını kendi payına az da olsa önleyerek bize ve topluma yarar sağlıyor. Onun için biz hep öyle diyoruz: Bırakınız gezsinler, bırakınız ölsünler.

— İyi ama ölenler hemen hep yoksul insanlar, işçiler, köylüler değil mi?

— Daha iyi ya! Eyyübe'yle Zülküf yaşamış yaşamamış ne yazar? Oysa bizlerden biri ölse olacakları bir düşünün! Türkiye'nin sanayileşmesi, yani kalkınmamız geri kalacağı, çağdaşlaşma hamlemiz aksayacağı gibi, bundan da en az bizim kadar yine kitleler, Zülküf'lerle Eyyübe'lerin çocukları, torunları ve demokrasi zarar görür. Tek parti devrinde nasıldı? Köylünün köylülükten anası ağlıyordu. Onun için 950'de halkımız zaptiye ruhlu bürokrasiye karşı şahlandı, yollara saçıldı. Yollar ona çağdaş uyarlık kapısını açtı. Bana kalırsa halkımız şimdi o yollarda çağdaş uygarlık ve demokrasi uğruna seve seve ölmeye razıdır, ve de adaydır. Trafik kazaları bunun en şaşmaz delilidir. Memleketimizde köklü demokrasi geleneği ile trafik kazalarının atbaşı geliştikleri vakıasına dikkatinizi çekmek isterim.

— Evet, anlıyorum. Yalnız şu

trafik kontrolüne tahsisat bulunamaması sorununa dönsek biraz. Benim anlamadığım, birçok şeye para bulunuyor da trafik kontrolüne niçin bulunamıyor?

— Öncelikler meselesi, efendim. Elbet birgün ona da sıra gelecek. Gelecek ama, şimdilik kaynak ayırmamız gereken başka, daha âcil alanlar var. Oralardan kısıp buraya fon ayırmamız imkânsız. Şöyle diyelim isterseniz: Zülküf'lerin, Eyyübe'lerin yollarda ölmelerinden uğranılan ferdî kayıplar, trafik kontrolüne harcanacak paranın başka alanlara harcanmasından sağlanan sosyal kazanç uğruna göze alınması gereken zorunlu bir fedakârlıktır. Biliyorsunuz, çağdaş uygarlık düzeyine varmamıza şunun şurasında yirmi bir yıl gibi çok az bir zaman kaldı. Bu yirmi bir yılda elimizdeki bütün imkânları bu amaca hasretmeliyiz. Çünkü sonunda bundan hepimiz, milletçe ve toplumca kazançlı çıkacağız. NATO'nun üyesi, hür dünyanın bir rüknü olarak milletçe ve toplumca kalkınma-

mıza ferden katkıları hemen hiç mesabesinde olan kimselerin trafik kazalarında ölmeleri çok acıklı birşey tabiî aslında. Her biri için, inan olsun, yüreğimiz kan ağlıyor hepimizin. Ama bunu şimdi mesele yapıp da kalkınma hamlemizi aksatmakta bir yarar görmüyoruz biz. Küçük burjuva gözü - sululuğundan başka birşey değil bu bizce. Dediğim gibi, kalkınmada sosyal kazanç her zaman ferdî kayıptan önce gelir. Dolayısıyla trafik kazalarını önleme sorunu kalkınmamıza katkısı olacak ciddi ekonomik yatırımları rantabl kılacak kadar âciliyet kespettiği zaman herhalde durum kendiliğinden değişecektir. Kaldı ki biz trafikte ölen vatandaşlarımızın kadrini bilmiyor değiliz. Biz ki ülkesi ve milletiyle bölünmezliği Anayasaca ve mahşerî vicdanımızca sağlama sağlanmış bir toplumuz, uygarlık yolunda kurban verdiğimiz vatandaşlarımızın ölümü hepimizin ve bu arada biraz da bizim ölümümüz demektir. Hepsi kalkınmamız uğruna şehit verdiği-

miz vatandaşlarımızdır ne de olsa. Bu nedenle Türkiye Odalar Birliği ve Eğitim Vakfı'nın yeni bir teşebbüsü dahi var. Trafikte ölen vatandaşlarımızın yurt kalkınmasına topluca katkılarını lâyıkıyla tebarüz ettirmek için onlar adına muhteşem bir anıt diktirmek istiyoruz. Bu münasebetle bir Türkiye Trafik Şehitlerine Anıt Diktirme Derneği kurduk. Dernek adına bütün bankalara para yatırılabilir. Derneğin gelirleri her türlü vergiden muaftır. Hamiyetli vatandaşlar yapacakları bağışları gelir vergisinden düşebilirler. Derneğin faaliyetini teşvik için, basında çıkacak reklamlarından sağlanan kazançlar üzerinden de vergi alınmamasını temin hususunda hükümetle temasa geçmiş bulunmaktayız. Amaçlarımızdan biri de İstanbul'umuzun trafik derdine birlik ve beraberlik anlayışı içinde çare bulmak, önümüzdeki yıllarda yollardan daha çok vesaitin kazasız belâsız geçmesini sağlamak için Belediye ile birlikte İstanbullu hemşehrilerimizin de katkılarıyle özel bir

fon tesis etmektir. Derneğimizin bu amaç ve faaliyetlerinin halka tanıtılmasında değerli gazetenizin de tavassutunu rica edeceğiz, efendim.

— Başüstüne efendim. Teşekkür ederim.

— Ben teşekkür ederim.

KARANLIKTA OTURMA ÖZGÜRLÜĞÜ

Bir süredenberi akşamlarımızın aydınlığı tam bir saat uzadı. Nedenini biliyorsunuz: enerji sarfiyatından iktisat. İktisat ya, bu işin bir sakıncalı yanı da var ki bizce hiç yabana atılmamalı: Akşamları havanın bir saat geç kararması halkımızı aydınlığa biraz fazla âşina kılmaz mı dersiniz? Bunun (hattâ evlerde hava kararıktan sonra, aydınlığa alışkan-

lık güdüsüyle, elektrik tüketimini teşvikten de öte) ne gibi başka sonuçlar doğurabileceği önceden düşünülmüş müdür acaba? Bize kalırsa düşünülmemiştir ve düşünülmemekle hata edilmiştir.

Bu bakımdan, halkımızı ne gibi sonuçlar doğuracağından pek de emin olamıyacağımız böyle bir alışkanlığa itmektense, geçen hükümetin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanınca ortaya atılan öneri yeniden ciddiyetle ele alınsa belki daha doğru olurdu. Hatırlayacaksınız, radyo ve televizyonda yayınlanan bir beyanat vermişti sayın bakan o zaman ve sanayimizin ansızın batıran enerji ihtiyacı karşısında ürettiğimiz elektriğin yetmediğinden, o ara havalar da kurak gittiği için barajlarda su kalmadığından bahisle, herkesi evindeki üç ampulden birini yakmamaya, yani biraz karanlıkta oturmaya çağırmıştı ki en doğrusu da buydu. Halkımız o günden bu güne bu çağrıya ne ölçüde uydu bilemeyiz ama, bizce enerji sorununu

halletmenin en salim ve kestirme yolu halkı aydınlığa alaştırmaktan değil, bilâkis karanlıkta oturmanın yarar ve faziletine inandırmaktan geçse gerektir.

Aydınlıkta ısrar ne kazandırıyor ki bize? Hiç! Sadece israf alışkanlığımızı arttırıyor. Milyonlarca evde milyonlarca ampul yanıyor ve düşününüz ne kadar elektrik boşuna harcanıyor! Oysa sanayimizin enerji ihtiyacı ortada. Sanayileşme karar ve azmimiz de ortada. O halde niçin biraz da, enerji tasarrufu için, karanlıkta oturmayalım?

Madem ki bir sanayi toplumu olma yolunda ileri sıçramalar yapmamız gerektiği 12 Marttan sonra ayan beyan aydınlığa kavuştu, ve madem ki başka ülkelerin nerdeyse iki yüz yılda vardıkları yere biz bir sıçrayışta on beş yirmi yılda varacağız ve Avrupa Ortak Pazarı ülkelerine hudutlarımızı gönül rahatlığıyla açıp, "Buyrun, dilediğiniz gibi alın, satın, yatırın, götürün!" diyebilecek rekabet gücüne sahip sağ-

lıklı ve millî bir sanayimiz olacak, bu millî gayrete biraz karanlıkta oturmakla, karanlıkta kalmakla azıcık da halkın katkısı olsun, çok mu?

Bizimkisi gibi hummalı bir sanayileşme ve kalkınma hareketi topyekun millî seferberliği gerektirir. O da, gereken yerde ve zamanda cesur tedbirlerin alınmasını şart koşar. İçinde yaşadığımız, olağanüstü sorunların getirdiği olağanüstü şartlar döneminde sorunlara en sağlıklı ve gerçekçi yaklaşım, onları en kolay yoldan değil, en kazançlı yoldan halle çalışmaktır. Onun için, bizce, karşılaşılan enerji eksikliği sorununa hal çaresi bulmak için saatleri bir saat ileri alma kararı doğru bir karar olmamıştır. Bilâkis saatler İKİ SAAT GERİ alınmalı ve elektriğin fiyatına gerçekçi, yani külliyetli bir ZAM yapılmalıdır. Bu sayede bugünkü (kalkınmamız için zorunlu ve hayırlı) fiyat artışları ortamında hem, eski enerji bakanının önerdiği gibi, her evde üç ampulden birinin, hattâ ikisinin mutlaka sönmesini garantilemiş oluruz,

hem de her ev halkı yaktığı kadar elektriğe daha çok para öder ki böylece hem tüketim kısılmış, sanayi yararına enerji tasarruf edilmiş olur, hem de tüketilen asgarî ve zarurî elektrikten hazineye daha çok gelir sağlanır. Devlet de sanayileşmemizin ön şartı olan ve karma ekonomi düzeninde eşyanın tabiatı icabı özel sektörün üstlenmeyip onun uhdesine terkettiği çok masraflı altyapı tesis ve hizmetlerini tamamlamaya, hiç değilse Keban tipi «gecikmiş» ve daha «gecikebilecek» projelerin neden olduğu kaybı bir ölçüde de olsa kapatmaya imkân bulur.

Gerçi bu durumda halkımızın sanayileşmemiz uğrunda ne zamandır katlanmakta olduğu fedakârlıklar dizisine bir yenisi daha eklenir ama, onun da yararı inkâr edilemez, toplumsal kazanç açısından. Çünkü halk birşey uğrunda ne kadar çok fedakârlığa katlanır, sıkıntıya girer, dara ve zora koşulursa, o şeyin kadrini o kadar çok bilir, ona o kadar çok sahip çıkar. Tıpkı demokrasiye sahip

çıktığı gibi... Nitekim herkesin hakkına razı edilmesi ve rejimin bürokrat kisvesinden soyunup sivil giyinmesiyle ezelî derdimiz bürokrasi sorununun hallinde elde edilen son başarı dahi 1971 rejiminin olağanüstülüklerini yaşıyan halkımızın içten destek ve teşviki sayesinde kazanılmış değil midir? Hattâ, bu bakımdan, toplumca kalkınmamız ve ilerlememiz yolunda karşılaştığımız bunca hayatî sorunun çözümlenmesine vesile olduğu ve zemin hazırladığı için, 1971 rejimi halkımıza getirdiği tüm zorluklar ve sıkıntılarla Tarihin bize özel bir lutfu olmuştur dahi dense yeridir.

Demek ki karanlıkta oturmanın yararına ve faziletine ne kadar parmak bassak azdır. Bir kere, aydınlığa fazla ünsiyet kespetmenin kuşku duyulması gereken uzun vâdeli sonuçlarından başka, aydınlığın getirdiği türlü sakıncalardan korur hepimizi. Meselâ birtakım geçmişi ve geleceği meşkuk sakıncalı eşhas bir takım zararlı neşriyatı şimdiki kadar okumaz,

yazmaz, dilimize çevirmez olurlar. Gece geç vakitlere kadar oturulup yapılan dedikoduların, onu bunu çekiştirmenin, çıkarı yurdun ve halkın çıkarıyla hemâhenk olduğu su götürmez sermayedarlarımız aleyhinde atıp tutmaların, büyüklerimiz hakkında olur olmaz hayvan meselleri uydurmanın, ve en mühimi, milleti bölücü ve yıkıcı, birbirine düşürücü düşünce ve hissiyattan hareket eden türlü fesatlık ve sapıklıkların önü alınır. Aydınlarımız gece yarılarına kadar okuyup yazmakla hem sağlıklarını, hem kafalarını bozacak yerde kendilerini gündüzün olumlu pratiği içinde ilme ve her biri kendi dalında sakin uzmanlaşmaya verirler, bu sayede adımlarını ve çıkarlarını şaşırmaz, sağ ya da sol aşırı yollara sapmazlar. Memurlarımız, işçilerimiz akşamları erkenden sağlam kafayla yatıp sabah işlerinin başına dinç giderler, işadamlarımızın defterlerini tutmakta, işlerini tedvirde, makinelerini çalıştırmakta daha verimli, hem de sair hususlarda daha kanaatkâr

ve sabırlı olurlar. Bu da sanayileşmemiz için az kazanç, kalkınmamıza az katkı değildir.

Gerçi karanlıkta kalmanın, böyle aşikâr yararları yanında, günümüzün ve geleceğimizin çok önemli hayatî bir dâvası olan ve mutlaka tezelden üzerine eğilinmesi gereken nüfus ve aile plânlaması açısından bazı sakıncaları olabilirse de, karanlıkta kalmaktan doğabilecek daha başka sakıncalarla birlikte buna da, üyesi bulunduğumuz beynelmilel kuruluşların ve andlaşmaların gayret ve yardımlarıyla insanî ve ilmî bir hal çaresi bulmak, aydınlığın getireceği sakıncalardan korunmaktan çok daha kolaydır. Bir başka deyişle, karanlıkta oturmanın zararı aydınlığın yararından herhalde evlâdır.

Yalnız bir nokta var ki, onun üzerinde çok hassasiyetle durmamız gerekiyor: topluma musallat birtakım cahil, geri kafalı, haddini bilmez, üstelik de hasut ve inatçı, hamiyyet fukarası kişiler şimdi «İllâ sanayileşmiyelim!» diye tutturacaklar, halkımızın

sanayileşmemiz uğruna evindeki üç ampulden hiç değilse birini kendi rızasıyle söndürme ve akşamları daha uzun bir süre karanlıkta oturma özgürlüğüne karşı çıkacaklardır. Hattâ halkımızın, memleket çıkarı için, yaktığı elektiriğe daha çok para ödemesini ona çok göreceklerdir. Hattâ ve hattâ, evinde ancak üç ampulü olanlardan, yani helâsı, banyosu, mutfağı, kileri, yatak odası, misafir ve oturma odası hepsi üç göze sıkışmış oturanlardan böylesine bir fedakârlık istenirken, büyük şehirlerimizde, ve onların da üç beş mahallesinde, sabahlara kadar ışıklar içinde yanan eğlence yerlerinden, bar, pavyon, otel, motel, kumarhane, gazino, lokanta, pub, bistro, albergo, kulüp, mulüp, tavernadan, sekiz odalı L salonlu, kesme billur avizeli evlerde gece saat dokuzdan sabah saat dokuza kadar uzayan poker ve konken partilerinden, sazlı danslı eğlencelerden n'aber? diyerek zengin - yoksul ayrımı gütmeye, millî birlik ve bütünlüğümüzü bozarak sanayileşmemizi bal-

talamaya çalışacaklardır.

Bu gibileri zaten kafalarını halkın yoksulluğuyla bozmuş olup, sefalet edebiyatına (yani, altını çizelim, **servet düşmanlığına**) fazlasıyla müptelâdırlar; felsefeleri de artık modası geçmiş bir sefalet olduğundan, onların bu mealdeki menfî, sapık ve sanayileşmeye düşman gerici hezeyanlarıyla çıkardıkları kuru gürültüye asla pabuç bırakılmamalı, özgürlükçü demokrasimizin geleceğini tehlikeye düşürmelerine meydan verilmemelidir. Çünkü onlar ki Türkiye'mizin bugüne kadar sanayileşmemiş olmasının tek sorumlusu küçük burjuva bürokrat solculardır, kendi dar havsalalarına sığmayan herşeye karşı çıktıkları gibi vatandaşın eğlence özgürlüğüne de karşı çıkacaklardır. Onun için bilâkis bizce onların söylediklerinin tam tersi yapılmalı, bar, gazino, kumarhane, kulüp, mulüp gibi masum eğlence yerlerinde tüketilen elektriğin fiyatı (tıpkı sanayi işyerlerinde olduğu gibi) hassaten indirilmeli, hattâ mümkünse bu indiri-

min işadamları ve sanayicilerin özel meskenlerine de teşmilinin yolları aranmalıdır. İleri Ortak Pazar ekonomileriyle serbest rekabet düzeyine tezelden ulaşmak gibi âcil bir zorunlulukla karşı karşıya bulunan sanayimizi teşvik tedbirleri meyanında bunun niçin şimdiye kadar düşünülmemiş olduğu üzerinde de ayrıca düşünülmelidir!

Sanayileşme salt hammadde ve makina sorunu değil, bir sınıf sorunudur da, aynı zamanda. Nitekim Türk toplumunun kalkındırılması ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırılmasında Türk sanayici sınıfına muhakkak ki kaçınılmaz bir işlev ve onunla birlikte giden çeşitli yükümlülükler ve sorumluluklar düşmektedir. İçinde yaşadığımız dönemin ortaya çıkardığı, tarihin gelişme kanunlarının şaşmazlığını vurgulayan bir olgudur bu. Toplumda sosyal güçler dengesinde ağırlığını koyabilecek ve sözünü geçirebilecek güçte olduğunu her hâli ve tavrıyla belli eden bir sınıfın üretim güçlerinin gelişmesinde

oynamaya aday olduğu rol, o sınıfın yüklendiği sorumluluklarla mütenasip bir hayat düzeyini ve başka bazı ayrıcalıkları da beraberinde getirecektir, hiç kuşkusuz. Bugün artık söz konusu olan bunun tartışılması değil, sanayileşmeyi amaçlayan Türk kapitalizminin sınıfsal istemleriyle kitlelerin özlemlerinin ve demokrasinin ne ölçüde bağdaştırılabileceği, ve daha güzel yarınlar uğruna kitlelerden beklenebilecek fedakârlığın gerçekçi bir gözle ve tarihî sorumluluk duygusuyla değerlendirilip değerlendirilemiyeceğidir. Bunun içindir ki, sanayileşmemizin fedakâr, bilgili, çalışkan, demokrasiye ve insan haklarına yürekten bağlı ve her konuda fikir ve zikir sahibi öncülerinin (Yirminci Yüzyıl Türkiye'sinin anlı şanlı gazi dervişlerinin) karıları, çocukları, her dereceden hısım akrabalarıyla birlikte — rahat yaşamaya ve eğlenmeye herkesten çok hakları ve güçleri olduğu, bilâkis bunun tüketimi hızlandırarak sanayi üretimini de artıracağı, işsizliğe de çare olacağı

göz önünde tutularak — her bakımdan olduğu gibi ucuz aydınlanma olanaklarına kavuşmaları bakımından da teşvik edilmeleri, yalnız sanayileşmemiz ve bir an önce Ortak Pazar ekonomileri düzeyine varmamız açısından değil, Türkiye'de demokrasinin yerleşmesi ve geleceği açısından da, yaşadığımız dönemin gündeminde yerini alan tarihsel bir zorunluluktur.

Kaldı ki bu gibi teşviklerden bugün uğrayacağı kaybı hazine ne de olsa yıllar sonra fazlasıyla çıkaracaktır. Ve o zaman devlet bugünkü nesillerden esirgediğini, elde edeceği yeni imkânlar sayesinde, gelecek nesillerden esirgemez olacaktır. Çünkü seçilen kalkınma modelinde ana ilke, sanayileşmenin yükünü bazı başka modellerde olduğu gibi bir tek nesle çektirmek değil, birkaç nesle birden çektirmektir. Bu tür kalkınma modelinin işleyebilmesi için mutlak şart olan demokrasi de zaten çoğunluk rejimi demek olduğuna göre, bir avuç sanayici ve sermaye sahibinin altın-

dan kalkmasına maddeten imkân olmayan fedakârlıkların çoğunluktan beklenmesi, gerçek anlamında çoğulcu demokrasinin de kaçınılmaz bir gereği değil midir?

GAZETE OKUMA DERSİ

26 Mayıs 1973 Cumartesi

«Yapılacak yatırımlara küçük tasarruf sahiplerinin de katılması, bunun için halka açık şirketlerin kurulması, son zamanlarda özel sektör çevrelerinde üzerinde durulan belli başlı konulardan biridir...»

İPSALA'DAKİ SALGIN PİS SUDAN ÇIKTI

İpsala ilçesinin Karpuzlu köyünde başgösteren para-tifo salgınına, içme suyuna karışan kirli suların sebep olduğu anlaşılmıştır

YAZLIK DAİRE Mİ ALACAKSINIZ?

İstanbul'un incisi Türk Rivierası Kumburgaz Celaliye'de sizler için inşa ettiğimiz 3 yatak odalı, L salonlu, geniş balkonlu, asansörlü, 120 metre kare, LÜKS YALI DAİRELERİMİZİ görmeden karar vermeyiniz.

16 sanık için 15'er yıl ağır hapis istendi... Vali Poyraz AP'den aday oluyor... Otobüs-kamyon çarpışmasında beş kişi öldü.

«...*Böylelikle üretim araçlarının sınırlı sayıda kişilerin ve ailelerin denetiminde kalmıyacağı, üretim araçları üzerinde daha yaygın bir mülkiyet oluşacağı, bunun sonunda da...*»

Mutluluğu Aşkta Arayanların İlk Etapta Karşılaştıkları Belâlı Dert:
ÇAĞIMIZIN SORUNU
KÜRTAJ

«...*daha dengeli bir gelir dağılımının...*»

KOÇ GRUBU HALKA AÇIK ŞİRKETLER KURACAK

Vehbi Koç, «Ancak hissemiz ne olursa olsun, yönetim bizim elimizde bulunacaktır,» dedi.

Ankara - ... bildiriyor : İstanbul Sanayi Odası Başkanı Ertuğrul Soysal sanayicilerin topluma karşı sorumlu olduklarını belirterek özetle şöyle demiştir: «Sanayici sadece kâr getiren bir vetire değildir. Topluma karşı sorumludur. Halka açık şirketler usta sanayicilerin elinde bir yılda kâra geçerler. Bir yılda kâra geçmeyen sanayiye girmeyiz. Türk özel kesimi eğer altı ayını değil, altı yıl sonrasını düşünüyorsa, Türk toplumuna bazı fedakârlıklar yapmak zorunluluğundadır. Bunun günü gelmiş çatmıştır. Mevcut şirketlerin hisseleri halka açılmalıdır. İş adamları (Benim yeni kurduğum şirketten yüz liralık aksiyon alana, mevcut şirketin 20 liralık aksiyonunu vereceğim) demelidir. Bu sorumluluğu hissetme meselesidir. Vehbi Koç bu sorumluluğu Türk toplumunda yaparsa, onun altından heykeli dikilesektir. Diğer iş adamlarımız da onu takip edecektir.»

«*...aile şirketlerinin halka açık gerçek anonim şirketlere dönüşmesi, beraberinde sosyo-ekonomik yararları getirebilecek... böylelikle iktisadi gelişme için gerekli büyük yatırımların gerçekleşmesi... Üretim araçları üzerinde daha yaygın bir mülkiyet, bunun sonucunda da daha dengeli bir gelir dağılımı...*»

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneğinin önceki gece düzenlediği bir sohbet toplantısında konuşan Vehbi Koç, bir soru üzeri-

ne şunları söylemiştir: «Biz Koç grubu olarak karar almış bulunuyoruz. Bundan sonra kuracağımız şirketler halka açık şirketler olacaktır. Ancak hissemiz ne olursa olsun yönetim bizim elimizde bulunacaktır. Meselâ yüzde 30 hissemiz olur, fakat çift oy hakkımız bulunur, böylece yönetim bize ait kalır. Aksi halde bu işe girmeyiz... Bundan sonra kuracağımız sanayide de politikamız halka açık şirketler olacaktır. Şuna inanıyoruz ki, demokrasinin yaşaması ve sosyal adaletin temini, bizim bu şekilde hareket etmemizi ve birtakım vazifeler yapmamızı gerektiriyor. Bu işte bu vazifeyi yapmaya hazırız ve yapacağız.»

SU ARKI YÜZÜNDEN İKİ KÖY ÇATIŞTI ON KİŞİ YARALANDI

Konya - İki köy arasında su arkı yüzünden silâhlı çatışma olmuş, 10 kişi yaralanmıştır. **Karaman** ilçesinin **Ağılönü** ile **Yeşildere** bucağının **Kayaönü** köyleri arasında sürüp giden anlaşmazlık, her iki köy halkı arasında sopalı ve silâhlı çatışmaya yol açmıştır. Çatışmada Kayaönü'nden Mustafa Dik, Mustafa Dellal, Bilâl Kınık, Mehmet Pancaroğlu, Kemal Dik, Ağılönü köyünden Veysel Baştaş, Ali

Baştaş, Hasan Başak, Mehmet Solak ve Memet Koca çeşitli yerlerinden yaralanmışlardır. Olaya jandarma el koymuştur.

MÜJDE!
TOTO BULMACASI
YENİ ŞANS KAPISI
SPOR TOTO'DA

ARABANIZ RENAULT OLACAK

Siz, parasını «en iyi»ye yatıran,
beğenilerinde titiz,
bilgisine güvenen kişi...
Bir kez daha «en iyi»yi seçtiniz:
Arabanız Renault-12 olacak!..

NİÇİN ÇUKUROVA HOLDİNG TAHVİLLERİ ?

Türk Ticaret Bankasının bütün şubelerinde 5.000 - 10.000 TL.'lık yüzde 15 faizli ve hâmiline yazılı kupürler hâlinde satılmaktadır. Çukurova Holding grubuna dahil şirketlerin : 1) Toplam sermaye, ihtiyatlar ve amortisman yekunu TL : 106.377.2000. 2)

1972 toplam ciroları TL: 467.491.809. 3) 1972 toplam kârları TL: 52.629.383.'-tür.

«...*bugün Batının gelişmiş refah toplumları o aşamalardan geçmişler, sosyal ve ekonomik ilerlemelerini, aile şirketlerinin giderek halka açık şirketler hâlini alması ile...*»

Vehbi Koç, Almanya'daki Türk işçilerinin tasarruflarının değerlendirilmesi hakkındaki soru üzerine, bundan sonra Türkiye'de sanayinin büyük üniteler hâlinde kurulması ve Ortak Pazar karşısında dayanabilecek güçte olması gerektiğini belirtmiş, «Bu bakımdan işçilerin paralarını büyük şirketlere vermeleri lâzımdır. Bu hem kendileri, hem de memleket bakımından faydalı olacaktır,» demiştir.

«...*çağdaş Türkiye'de de aynı gelişmeyi oluşturacak etkenler hazırdır...*»

NUMAN ESİN GÖZALTINDA

MANAJANS'LA BİRLİKTE YENİ ATILIMLARA

Müşterilerimizin günden güne gelişen faaliyetlerini ve artan sorumluluğumuzu karşılayabilmek için kadrolarımızı gene genişletmek zorundayız. Aramıza katılacak yeni arkadaşlarda öngördüğümüz nitelikler aşağıdadır :

Yazar :

Gerçek bir aydındır. Okuma sevgisinin yanısıra yazma tutkusuyla doludur. Yaratıcıdır. Başarılı bir tartışmacı, olgun bir eleştiricidir.

Müşteri Temsilcisi :

Yüksek öğrenimini tamamlamıştır... Reklamcılık gibi, sürekli yaratıcılık ve çok yoğun çalışma isteyen güç bir hizmet dalında varlık gösterebileceğinize inanıyorsanız, öz geçmişinizi belirten ayrıntılı mektubunuzu bize gönderiniz.

Tip Yöneticileri Faşizme Hayır Bildirisinden Yargılandı

ADANA'DAN DAHA ÇOK PAMUK İPLİĞİ İHRAÇ EDİLİYOR

Adana - Adana'dan ihraç edilen sanayi mallarının başında pamuk ipliği gelmektedir; 4 ay içerisinde İtalya'ya 31 milyon, Belçika'ya 17 milyon, ve İsviçre'ye 934 bin liralık pamuk ipliği ihraç edilmiştir. Ayrıca Fransa'ya seccade, fantazi ipekli ve pamuklu mensucat, Almanya'ya ham bez, Lübnan'a döşemelik kumaş, Suriye'ye çiğit kabuğu, Yunanistan'a polyester kumaş ve Güney Afrika Birliği'ne seccade gönderilmiştir.

ODALAR BİRLİĞİ PLÂNIN DEĞİŞMESİNİ İSTİYOR

Rapora göre «Kamu Sektörü Ücret Artışına Önderlik Ediyor...»

Ankara, Özel - ...İşçi ücretlerinin artmasının enflasyonist baskıyı arttırdığı öne sürülen raporda, ücret artırımına kamu kesiminin önderlik ettiği belirtilip, bu husus kınanmış, ekonomideki dar boğazları gidermek için kısa vâdede şu tedbirlerin alınması hükümete tavsiye edilmiştir:

Yatırımlarda ağırlık özel sektöre kaydırılmalıdır.

Üçüncü Beş Yıllık plân ve yeni strateji değiştirilmelidir. Tasarruflar hisse senetleri yoluyla yatırımlara yöneltilmelidir. Kamu cari giderlerinde kısıntı yapılmalıdır.

«..o büyümenin gerektirdiği sermaye, küçük tasarruf sahiplerinin elindedir...»

..İşçi dövizleri yatırımlara kaydırılmalıdır...

BÜYÜK MAĞAZAYI TOPLUM POLİSİ KORUYOR

İzmir'in en büyük süpermarketlerinden biri olan Karamürsel Mağazaları toplum polisi tarafından korunmaya başlanmıştır. Tez - Büro İş ile işveren arasında bir süre evvel başlıyan anlaşma olmamış, sendika grev kararı aldıktan sonra işveren de lokavt kararı almıştır. Ancak, sendikanın grev kararı ilânının asılması sırasında meydana gelen ve bazı gazetecilerin hırpalanması ile sonuçlanan olaylar sonunda, işveren işyerinde «yıldırma» politikasına başlamış, daha sonra da «hayatî tehlike» nedeniyle toplum polisinden yardım istemiştir. (A.A.)

«İŞÇİ BANKASININ KURULMASI ŞART»

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği tarafından düzenlenen «Almanya'da çalışan Türk işçilerinin kurdukları şirketler» konulu açık oturumda konuşan Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, işgücü ihracının daha 23 yıl de-

vam edeceğini bildirmiş ve «1996 yılına kadar daha 1 milyon işgücü ihraç olunacaktır,» demiştir.

Çalışma Bakanı Erdem, «Dışarda çalışan işçilerin en çok devletin güvenliği özlemini hissettiklerini» belirtmiş ve işçi

Millî Prodüktivite Merkezi ve ODTÜ İdarî İlimler Fakültesinin işbirliği ile düzenlenen pazarlama seminerinin ikinci gününde sabah oturumunda konuşan Assoc. Prof. Dr. Ronald Savitt, Türkiye'nin Ortak Pazardaki yerine değinmiş, «Ortak Pazara geçiş döneminde Türkiye'deki sorunun artık Ortak Pazara girmek değil de, nasıl girmeliyiz şeklinde olmasının gerektiğini belirten Dr. Ronald Savitt, Ankara Anlaşmasının, Türkiye ekonomisinde etkin olan tarım sektörünün gelişmesi aleyhine maddeler getirdiğini, Türkiye'nin pazarlama konusunda dinamik bir plâna sahip olup şimdiye kadar gümrük duvarlarının ardına sığınıp sürdürdüğü yüksek fiyat, düşük verim politikasından vazgeçmesi gerektiğini» ileri sürmüştür.

Yurdun engebeli yollarında,
mağrur barajlarında...
Gür ormanlarında, sonsuz
tarlalarında...
Yalçın kayaların, sert toprağın
önünde,

CATERPILLAR'ın «Sarı Devleri»
kalkınmayı müjdeliyor...
CATERPILLAR Atılım
CATERPILLAR Kalkınma
CATERPILLAR Bereket
demektir...

ÇUKUROVA İthalat ve İhracat T.A.Ş. (Caterpillar firmasının Türkiye Umumî Mümessili) «BİR ÇUKUROVA HOLDİNG KURULUŞUDUR».

KARAMÜRSEL SÜPERMARKETİNDE ÇALIŞANLARIN HAYATI TEHLİKEDE

Sendika ilgilileri, işverenin mal güvenliğini ileri sürerek toplum polisi istemelerinden sonra, yayınladıkları bildiri ile asıl işçilerin hayatlarının tehlikede olduğunu iddia etmektedirler.

Sendika Başkanı Mehmet Kapçı imzası ile basına yapılan açıklamada tehlikeli durumlar yedi maddede özetlenmektedir.

Maddeler şöyledir :

- Kaçak olarak inşaatı devam eden bu müessese Yeni Karamürsel'in 4. katından taşlar ve briketler düşmekte, yaralanmalar olmaktadır.
- Personel giriş kapısının önündeki in-

şaat vincinin kepçesi defalarca kopmuş, şans eseri olarak can kaybı olmamıştır.

● Şehir cereyanı yoktur. İşyerine elektrik temin eden jenaratörün her an patlama ihtimali olduğu makine mühendislerinin raporu ile sabittir.

● Kaçak aldıkları havagazı kesilince zemin katta bütan gazı kullanmaları, her an patlama olayına yol açacak niteliktedir.

● İçme suyu yoktur. İşçiler artezyenden çıkan tuzlu suyu içmek durumundadır.

● Havalandırma tesisleri çalışmamakta, işçiler pis ve bunaltıcı bir hava içinde çalıştırılmaktadır.

● İşçilere bozulan etler yedirilmektedir. Bu sebeple şubat 1973 ayında 30 işçi zehirlenerek SSK Tepecik Hastanesine kaldırıldığı hastane zabıtları ile sabittir...

şirketleri konusunda «Devlet işi kenarından tutan bir anlayış içinde değildir» şeklinde konuştuktan sonra, işçi şirketlerinde yönetici sıkıntısı olduğunu ve bunun büyük ölçüde kendini hissettirdiğini sözlerine eklemiş, İşçi Bankasının kurulmasının bir zaruret olduğunu söylemiştir.

...Sınaî krediler desteklenmelidir.

ANKARA'DA HAVA KİRLENMESİ

Ankara - Ankara'nın kirli havasını temizlemek için, kalorifer kazanlarını linyitle değil, havagazı ile ısıtma yoluna gitme konusu düşünülmektedir. Etimesut'ta kurulmakta olan havagazı fabrikası, havagazı üretimini büyük ölçüde arttıracaktır. Hâlen günde 200 bin metre küp havagazı üretilirken, fabrika bitince günde 1 milyon metreküp havagazı üretilecektir.

Havagazı ile ısınma teşebbüsleri ile ilgili olarak, kalorifer kazanlarını ısıtma düzeninin de değişeceği, kalorifer kazanları yerine geçecek aygıtların da yapımına başlanacağı söylenmektedir. Söylentilere göre, tanınmış iş adamlarından Vehbi Koç, bu aygıtların yapımı için şimdiden harekete geçmiştir.

...Kamu sektöründeki toplu sözleşmeler tek elden yürütülmelidir. Bütçe açıkları önlenmeli, iktisadî devlet teşekkülleri finansmanı için büt-

çeden yapılan transferler kademeli olarak kaldırılmalıdır.

DEMİR İTHALATININ PARÇA PARÇA YAPILMASI ÖNERİLDİ

Demir Karaborsasına Beş-Altı Aracı Tüccar Yol Açıyor Bir Yıl Önceden Stoklar Hazırlanmış

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
1 MİLYAR LİRALIK VERGİSİZ YÜZDE 9 FAİZLİ 1. TERTİP 1973 KALKINMA İSTİKRAZI TAHVİLLERİ

1694 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanarak karşılığı kamu yatırımlarının finansmanında kullanılmak üzere Hazinece Birinci Tertip 1973 Kalkınma İstikrazı Tahvilleri ihraç olunmuştur.

...Ücretler ve Fiyatlar Daimî Konseyi kurulmalıdır.

Tophanei Âmire Müşiri Yakup Mehmet Paşa ve Sır Kâtibi Bedri Besim Paşa ahfadından, Tokatlızade Ömer Sami Paşa torunu, merhum Erkânı Harbiye Miralayı Halim Şefik Bey ile merhume Mehlika Yalçın oğlu, Samiye, Eray ve merhume Mahire'nin kardeşi, Mihrünisa Yalçının kayınbiraderi, merhume Zeynep Yalçının eşi, Oğuz, Turgut ve Orhan Cinli'nin üvey babaları, Timur Yalçın'ın babası eski Tekel Genel Müdürlerinden

Ömer Halim Yalçın

22 Mayıs 1973 günü Lüzern'de Hakkın Rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi 26 Mayıs 1973 Cumartesi günü öğle namazını müteakkip Şişli Camiinden kaldırılarak Zincirlikuyu aile kabristanına defnedilecektir. Allah Rahmet eyliye.

AİLESİ

...Enerji sıkıntısı giderilmeli, gerekirse ithalat yapılmalıdır. Büyük mağazacılık teşvik edilmelidir.

«ENERJİ AÇIĞINI YAZ SAATİ GİDEREMEZ»

İzmir - Saatlerin bir saat ileri alınması ile santrallerin üretimlerini sabit tutup istihsalin tüketime cevap verecek hâle getirilmesine çalışıldığını, ancak bugün için İzmir'in bir saatlik enerji açığının 20.000 kilovat saat olduğunu belirten ilgililer, mutlak surette bir enerji kısıtlamasının da gerekli olduğunu ileri sürmektedirler. Kasım ayına kadar sürecek olan yaz saati uygulamasından sonra, şayet enerji ithali yapılmaz ya da başka alternatif olan gaz türbinli santrallerin inşaasına dehal başlanmazsa, sonbaharda Türkiye çapında bir enerji kısıtlaması sorunu ortaya çıkacağı da ilgililerce ifade edilmektedir.

27 MAYIS İÇİN BUGÜN TÖRENLER YAPILIYOR

Gece Fener Alayları Düzenlenecek

Ankara - 27 Mayıs Hürriyet ve Ana-

yasa Bayramı bugün saat 12.00'den itibaren bütün yurtta, yurt dışı temsilciliklerimizde ve Kıbrıs'ta törenlerle kutlanacaktır. 27 Mayıs pazar günü saat 24.00'e kadar sürecek olan bayram boyunca resmî kuruluşlar bayraklarla donatılacak ve gece ışıklandırma yapılacaktır.

...Kamu iktisadî teşebbüslerinin holdingler haline getirilmesi: Kamu iktisadî teşebbüslerinin faaliyetlerini, vergi mükellefine yük olmaktan veya Merkez Bankası kaynaklarına baş vurarak ekonomiyi enflasyonist baskılara sürüklemekten alıkoymak üzere bugünkü statüye sadık kalınarak alınan bütün reorganizasyon tedbirlerinin fayda vermediği ve vermeyeceği artık anlaşılmış bulunduğuna göre, son çare olarak başka ülkelerdeki örneklerden de yararlanmak suretiyle bu kuruluşların «holding»ler şeklinde toplanmaları denenmelidir. Bu arada teşebbüslerin bir kısmının hisse senetleri yolu ile özel sektöre devri sağlanmalıdır.

ACI BİR KAYIP

Şirketimizin Genel Müşavirlerinden çok sevdiğimiz muhterem insan

Ömer Halim Yalçın

22 Mayıs 1973 günü Lutzern'de Hakkın Rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi 26 Mayıs Cumartesi günü öğle namazını müteakkip Şişli Camiinden kaldırılarak Zincirlikuyu aile mezarlığına defnedilecektir. Kederli ailesine, yakınlarına ve Şirketimizin bütün mensuplarına başsağlığı dileriz.

AMF WORLD TOBACCO GROUP

AMF INC - New York

- Richmond

AMF TOBACCO MACHINERY

COMPANY - Zurich

AMF SASIB S.p.A. - Bologna

AMF - LEGG LTD - Andover.

«...yani şeker de hazırdır, un da. İş tadını herkesin tadabileceği helvayı akıllı bir biçimde yapmaya kalmıştır. Bu noktada devletin önderlik etmesi...»

HALKA AÇIK NASAŞ ŞİRKETİNİN ALÜMİNYUM VE FOLYO TESİSLERİ TÖRENLE AÇILDI

Halka açık bir anonim şirket niteliğinde olan NASAŞ'ın Gebze'deki alüminyum ve folyo tesislerini dün hizmete açan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nuri Bayar, «Teşvik tedbirlerinin devletin parasını vatandaşa aktarma anlamına gelmediğini» söylemiştir. Bayar, 26.5.1973'ün Mayıs sonu itibariyle 12,5 milyar liralık proje ve proje grubunun teşvik gördüğünü bildirmiştir.

Gümrük ve Tekel Bakanı Çelikbaş'ın da bulunduğu törende konuşan NASAŞ Yönetim Kurulu Başkanı Kâmil Yazıcı, «1950'lerde özel sektörün yatırımları en çok 50; 1960'larda 100 milyonu zor aşabilirken, bugün NASAŞ'ta 400 milyon liralık bir yatırımı gerçekleştirmiş bulunmaktayız. Özel sektörün milyarlık yatırımlara girişeceği günler uzak değildir,» demiştir.

BEBEKTE YAT LİMANI YAPILIYOR

250 teknenin barınacağı ve 10 milyon liraya çıkacağı sanılan liman için sondaj çalışması tamamlandı.

Bi sen eksiktin ayışığı,
Gümüş bir tüy dikmek için manzaraya.

«*...ümitler seçimlerin ardındadır.*»